

TÜRKİYE'DE YAŞAYAN SURİYELİ SİĞINMACILAR ve KAYIT DIŞI GÖÇMENLER

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

**TÜRKİYE'DE YAŞAYAN SURİYELİ SİĞİNMACILAR
ve KAYIT DIŞI GÖÇMENLER**

SUNUŞ

2011 yılında Suriye İç Savaşının başlamasıyla birlikte milyonlarca insan anavatanını terk ederek farklı ülkelere sığınmak zorunda kaldı. Türkiye sığınma talebinde bulunan Suriyelilere kapısını açan ilk ülke oldu. Ülkemiz, Suriye'den kaçan sığınmacılara "açık kapı politikası" uygulanmasını ve temel ihtiyaçlarının karşılanmasını, yerine getirilmesi gereken bir insani sorumluluk olarak değerlendirmiştir.

Türkiye'nin Cenevre Konvansiyonuna koyduğu coğrafi çekince nedeni ile Avrupalı olmayan sığınmacılara "**mültecilik**" statüsü verilmesine imkân bulunmamaktadır. Savaş halinde komşu bir ülkeden "toplucu" kaçanların savaş bitince geriye dönmesi beklendiğinden, Türkiye'de Suriyelilere bir başka uluslararası koruma statüsü olan "**geçici koruma**" verilmektedir.

Aralık 2019 itibariyle ülkemizde "geçici koruma statüsünde" olan Suriyeli sayısı 3,7 milyona ulaşmıştır. Diğer ülkelerden gelen vatandaşlar ile birlikte Türkiye 4 milyondan fazla sığınmacıya ev sahipliği yapmaktadır. Bu özelliği ile Türkiye dünyanın en fazla sığınmacı bulduran ülkesi konumundadır.

Sığınmacı işçilerin kayıt dışı istihdamını Suriyeli sığınmacı işçiler başta olmak üzere Afganistan, Pakistan ve Türkiye Cumhuriyetlerinden gelen işçiler oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin neredeyse tamamında sığınmacı emeğinin kayıt dışı istihdam edildiği bilinmektedir. Bu işletmelerde sığınmacı işçiler ağır koşullarda, günde 13-14 saati bulan çalışma süreleri ile sigortasız, sosyal hak ve güvenceden yoksun, karın tokluğuna ortalama 1500-1800 lira ücretle çalıştırılmaktadır.

Başlangıçta kısa süreli ve geçici bir durum olarak görülmesinin aksine, Suriyeli sığınmacıların uzun bir süre daha Türkiye’de kalacakları ya da önemli bir bölümünün artık yaşamlarını Türkiye’de sürdürecekleri anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, sorunun uzun vadeli bir bakış açısına sahip, ekonomiyi, çalışma hayatını, sosyal ve kültürel uyumu, eğitim, sağlık, barınma gibi temel hizmet alanlarını kapsayan bütüncül bir strateji ile ele alınması zorunludur.

Konfederasyonumuz, ülkemizde yaşayan Suriyeli ve diğer ülke uyruğuna sahip kişilerin yaşam koşullarını, işgücüne dâhil olmuşlarsa çalıştıkları iş kolunu ve hangi koşullar altında çalıştıklarını tespit etmek, Türkiye’de yaşamaktan memnun olup olmadıklarını, gerekli koşullar oluşursa ülkelerine dönüp dönmeyeceklerini belirlemek amacıyla, **“Türkiye’de Yaşayan Suriyeli Sığınmacılar ve Kayıtdışı Göçmenler”** başlığı altında bir araştırma gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Türkiye genelinde sığınmacıların yoğun olarak yaşadığı İstanbul, Ankara, İzmir, Gaziantep, Şanlıurfa, Hatay, Kilis, Adana, Mersin, Bursa, Konya, Kars, Kocaeli, Osmaniye, Kayseri, Mardin, Antalya ve Kahramanmaraş illerinde 4 bin 428 geçici koruma kapsamında olan Suriyeli ve diğer yabancı uyruklular ile yüz yüze görüşmeler yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırma, sığınmacıların, Türkiye emek piyasasını ve sendikal örgütlenme süreçlerini ne şekilde etkilediklerini anlamamız ve bu eksende sendikal örgütlenme stratejileri belirlememiz bakımından önemlidir.

Türkiye’nin artık yalnızca göç veren değil aynı zamanda göç alan bir ülke olduğunu kabul ettiğimizde, sendikal mücadelenin sığınmacıları görmezden gelmesi mümkün değildir. Kapsayıcı sendikal stratejiler belirlememiz açısından bu çalışmanın önemli katkıları olacağından eminiz.

ERGÜN ATALAY

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI

İÇİNDEKİLER

METODOLOJİ	8
GÖRÜŞÜLEN DENEKLERİN PROFİLİ	10
NE ZAMAN/NEREDEN / NASIL / NEDEN TÜRKİYE'YE GELDİ?	15
ÜLKESİNDEN AYRILMA NEDENİ / NE KADAR KALMAYI PLANLAMIŞTI / ÜLKESİNE DÖNME DURUMU	21
ÜLKENİZE GERİ DÖNMEYİ DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?	25
TÜRKİYE CUMHURİYETİ VATANDAŞLIK VERSE KALIR MI?	29
TÜRKİYE'DEN BAŞKA ÜLKEYE GİTME ŞANSI OLSA GİDER Mİ?	32
TÜRKİYE'DE KİMLİK KARTI VAR MI, KAYITLI MI?	33
ŞAYET İKAMET KAYDI VARSA, KAYDI YAŞADIĞI İLDE Mİ?	36
TÜRKİYE'DE AİLESİNDEN KİMLER VAR?	37
GELDİKLERİ YERDE AİLESİNDEN (EŞ - ÇOCUK - ANNE- BABA - KARDEŞ) KİMSE VAR MI?	39
TÜRKİYE'YE GELDİĞİNDEN BU YANA HIÇ ÜLKESİNE GİDİP GELDİ Mİ?	40
ÜLKESİNDEKİ KARIŞIKLIKTA ÇEKİRDEK AİLESİNDEN HERHANGİ BİR KAYBI OLDU MU?	41
TÜRKİYE'DE YAŞAYAN SURİYELİ SİĞİNMACILAR VE GÖÇMENLER MUTLU MU?	43
TÜRKİYE'DE KENDİLERİNİ GÜVENDE HİSSEDİYORLAR MI?	45
GELECEĞİNİ NASIL GÖRÜYOR?	47
TÜRK DEVLETİNİN VE VATANDAŞLARININ YAKLAŞIMINDAN MEMNUNİYET	51
GÜVENLİ BÖLGE	61
TÜRKİYE'DEKİ EKONOMİK YAŞAM KOŞULLARI	71
ÇOCUKLAR	77
KONUŞULAN DİLLER	83
SONUÇ	87

ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

1

METODOLOJİ

Araştırmanın amacı, tarihi, yöntemi ve örneklemini ilgili bilgiler yer almaktadır.

2

GÖRÜŞÜLEN SIĞINMACILARIN VE GÖÇMENLERİN KİMLİĞİ

Bu bölümde, demografik veriler yer almaktadır.

3

TÜRKİYE'DE YAŞAYAN SIĞINMACILAR VE GÖÇMENLER KİM

Türkiye'de yaşayan sığınmacı ve göçmenlerin sorunlarına, Türkiye'de yaşamaya dair düşüncelerine ve gelecekte beklenmelerine yer verilmiştir.

METODOLOJİ

ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

AMAÇ

Bu çalışma, Türkiye genelinde Sığınmacı ve Kaçak Göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı İSTANBUL, ANKARA, İZMİR, GAZİANTEP, ŞANLIURFA, HATAY, KİLİS, ADANA, MERSİN, BURSA, KONYA, KARS, KOCAELİ, OSMANİYE, KAYSERİ, MARDİN, ANTALYA VE KAHRAMANMARAŞ illerinde yapılmış olup, Türkiye’de yaşayan sığınmacı ve göçmenlerin kim olduğu ve gelecekle ilgili planlarını ortaya çıkarabilmek adına gerçekleştirilmiştir.

TARİH

Araştırmanın saha uygulaması 23 - 30 Kasım 2019 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

YÖNTEM

Saha çalışmasında kantitatif araştırma yöntemi ve bu yöntemin PAPI (Kağıt kalemle yüz yüze görüşme) anket tekniği kullanılmıştır.

ÖRNEKLEM

Araştırma kapsamında TÜRKİYE GENELİNDE 18 yaş ve üzeri TOPLAM 4428 SURIYE’Lİ SİĞINMACI VE KAYIT DIŞI DİĞER GÖÇMENLERLE YÜZ YÜZE görüşülmüştür.

Örneklemin belirlenmesinde Göç İdaresi Verileri kullanılmıştır.

ÇALIŞMANIN KONUSU VE AMACI:

- Türkiye'ye Suriye, Afganistan, Irak, İran, Türki Cumhuriyetler, Afrika ve diğer uyruklu kişilerin ülkelerini terk etme ve Türkiye'ye gelme nedenlerinin belirlenmesi;
- Bu kişilerin Türkiye'ye hangi yollarla geldiklerini, neden başka bir ülkeye değil de Türkiye'ye geldiklerini öğrenmek;
- Türkiye'ye gelmeden önceki yaşam koşullarını belirlemek;
- Türkiye'deki yaşam koşullarını detaylı incelemek;
- Türkiye Cumhuriyeti devletinin ve Vatandaşlarının yaklaşımından memnun olup olmadıklarını ortaya çıkarmak;
- Geri dönme düşüncelerini ve geleceğe ilişkin planlarını belirlemek; olarak özetlenebilir.

CİNSİYET

31,8%

68,2%

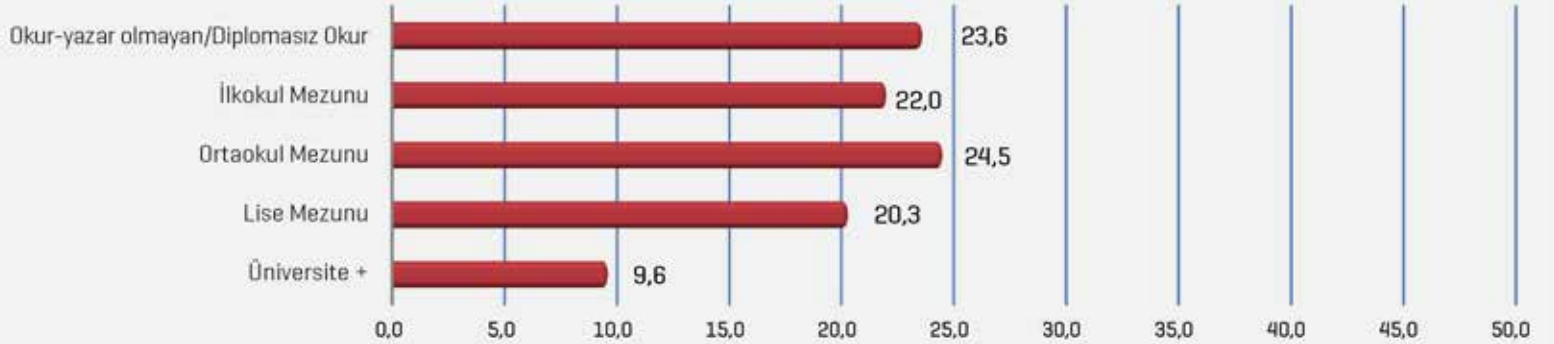
GÖRÜŞÜLEN DENEKLERİN PROFİLİ

SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

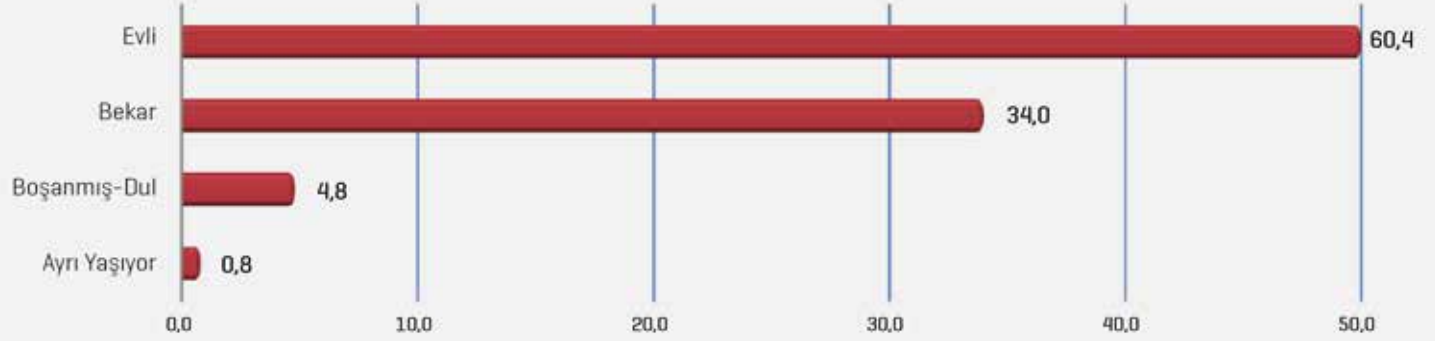
YAŞ GRUPLARI

EĞİTİM DURUMU

MEDENİ DURUM

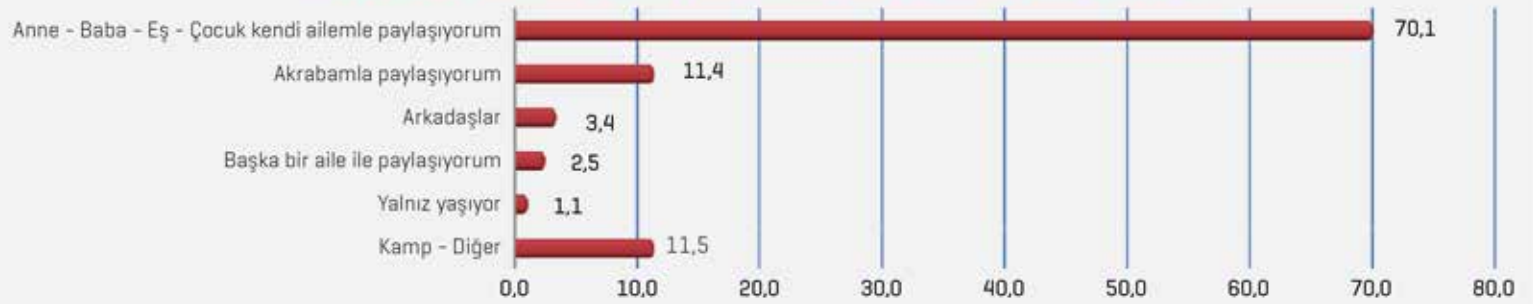
HANEDE KAÇ KİŞİ YAŞIYOR?

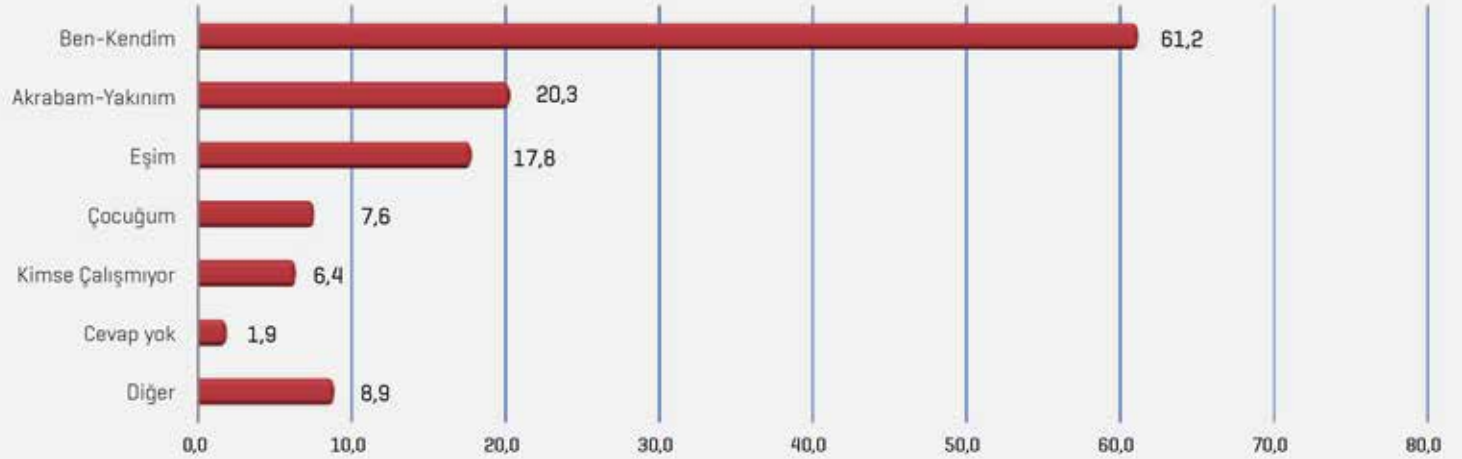
Ortalama 1 hanede 5,5 kişi yaşamaktadır.

YAŞADIĞI HANEYİ BAŞKA BİRİ İLE PAYLAŞIYOR MU?

TÜRKİYE'DE GEÇİMİNİ NASIL SAĞLIYOR, KİM ÇALIŞIYOR ?

Kalifiye Olmayan İşçi	% 37,1
Kalifiye İşçi	% 9,4
Esnaf - Ticaret Yapıyor	% 7,6
Beyaz Yakalı	% 3,7
Hurdacı - Kağıt Toplayıcı- Marjinal İşler - Dilenci	% 7,6
Cevap yok	% 2,6

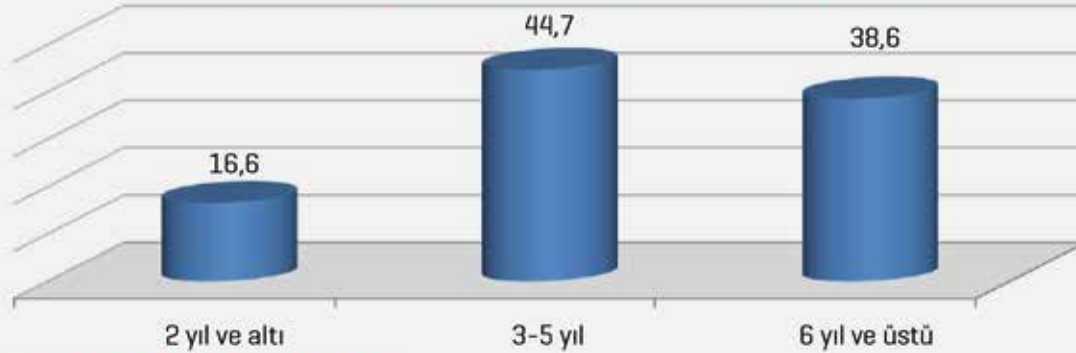
**TÜRKİYE'DE YAŞAYAN YETİŞKİN
ERKEK SURİYELİ SİĞINMACI VE
GÖÇMENLERİN %78,5'İ, KADINLARIN
%24,2'Sİ ÇALIŞMAKTADIR.**

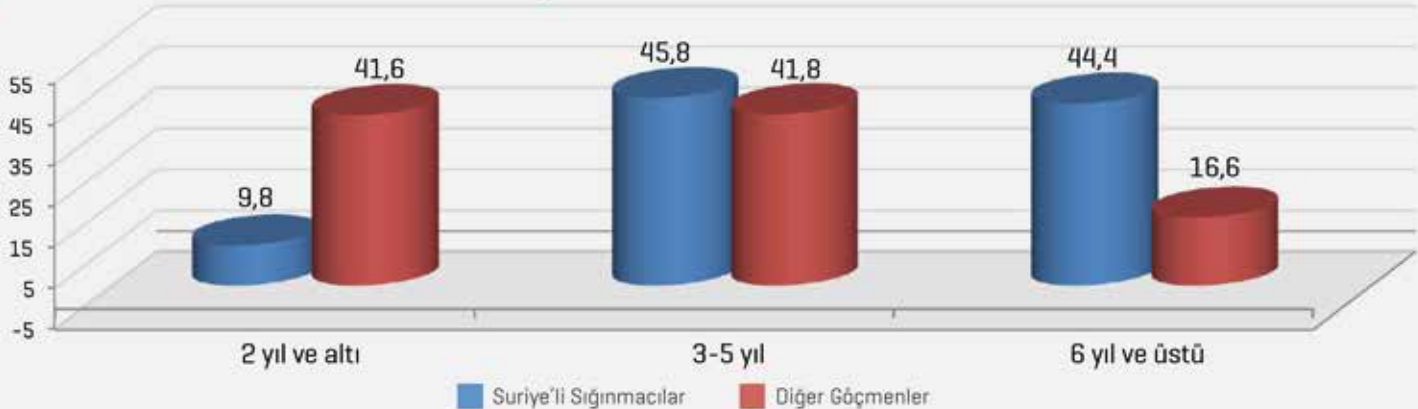
NE ZAMAN / NEREDEN / NASIL / NEDEN TÜRKİYE'YE GELDİ ?

NE KADAR SÜREDİR TÜRKİYE'DE YAŞIYOR?

SURİYE'Lİ SİĞINMACILAR DİĞERLERİNE GÖRE ÇOK DAHA UZUN YILLARDIR TÜRKİYE'DE YAŞAMAKTA !

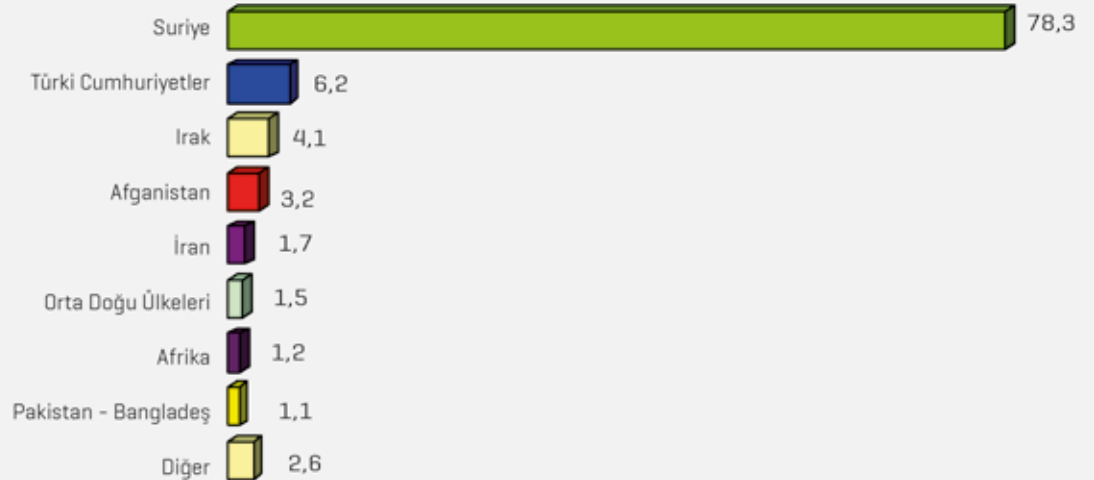
Suriye'li Sığınmacılar ve diğerlerinin %44,7'si 3-5 yıldır Türkiye'de yaşamaktadır. Türkiye'deki ortalama bulunma süresi 4,8 yıldır.

TÜRKİYE'YE GELİRKEN 2-3 AY KALMAYI PLANLAYAN SURİYELİ SİĞİNMACILAR VE DİĞERLERİNİN %43,1'İ 6 YILDAN DAHA FAZLADIR TÜRKİYE'DE YAŞIYOR!

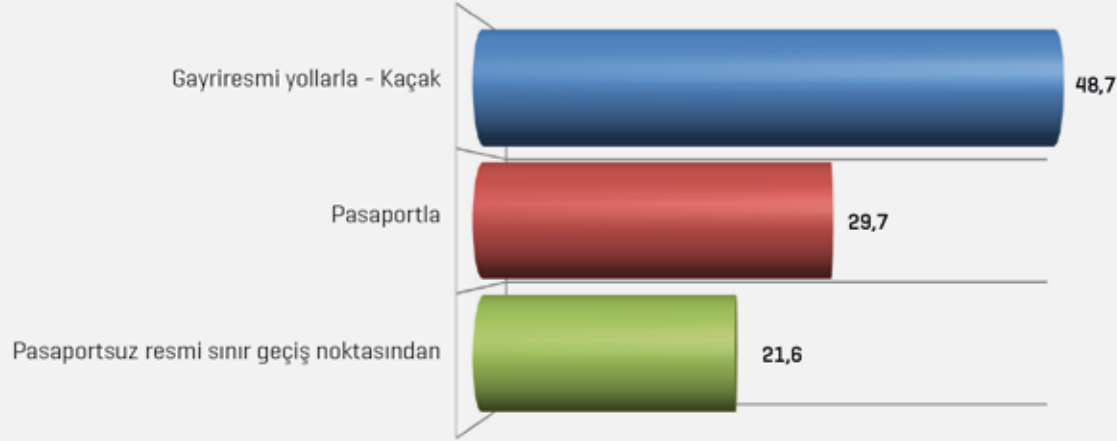
KAÇ YILDIR TÜRKİYE YAŞIYOR ? ↓ NE KADAR KALMAYI PLANLAMIŞTI? →	1-3 ay	6 ay-1 yıl	2-5 yıl	Daha fazla	Ülkemde durumlar düzelene kadar	Diğer	TOPLAM
2 yıl ve altı	17,7	26,1	27,8	15,6	12,1	5,8	16,6
3-5 yıl	39,2	42,2	45,1	49,6	44,3	42,5	44,7
6 yıl ve üstü	43,1	31,7	27,1	34,9	43,6	51,7	38,6
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

TÜRKİYE'YE HANGİ ÜLKEDEN GELDİNİZ?

Görüşülen deneklerin %78,3'ü Suriye'den Türkiye'ye gelirken, %6,2'si Türki Cumhuriyetlerden, %4,1'i Irak'tan, %3,2'si Afganistan'dan geldiği söylemiştir.

TÜRKİYE'YE SINIRDAN NASIL GİRİŞ YAPTI?

Görüşülen göçmenlerin %48,7'si Gayri resmi - Kaçak olarak Türkiye'ye giriş yaptığını söylemiştir.

SURİYELİ SİĞİNMACILARIN %55,8'İ GAYRİ RESMİ YOLLARLA, KAÇAK OLARAK TÜRKİYE'YE GİRİŞ YAPMIŞTIR!

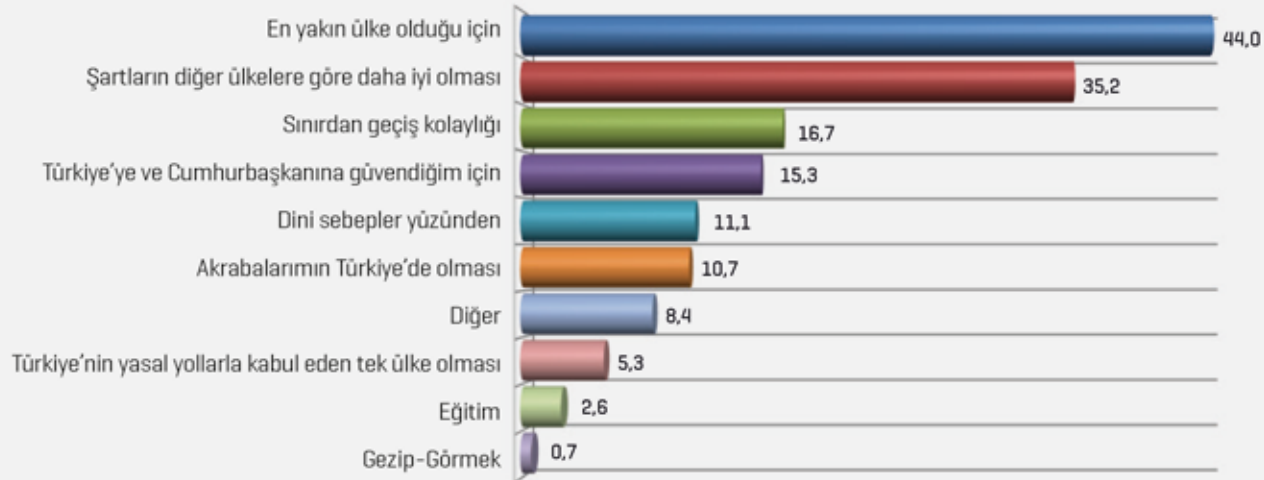
	Pasaportla	Pasaportsuz resmi sınır geçiş noktasından	Gayri resmi yollarla kaçak	TOPLAM
SURİYELİ SİĞİNMACILAR	20,1	24,0	55,8	100,0
DiĞER GÖÇMENLER	63,9	12,5	23,7	100,0
TOPLAM	29,6	21,5	48,8	100,0

Diğer göçmenlerin %63,9'u pasaportla Türkiye'ye giriş yapmıştır.

EĞİTİM SEVİYESİ YÜKSELDİKÇE TÜRKİYE'YE PASAPORTLA GİRİŞ YAPTIM DİYENLER ORTALAMANIN ÜZERİNE ÇIKMAKTADIR !

TÜRKİYE'YE SINIRDAN NASIL GİRİŞ YAPTI ? ↓ EĞİTİM →	Okur yazar değil - Diplomasız okur yazar	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu +	TOPLAM
Pasaportla	12,3	16,2	24,9	30,1	16,4	100,0
Pasaportsuz resmi sınır geçiş noktasından	24,9	26,1	24,6	17,9	6,6	100,0
Gayri resmi yollarla-kaçak	29,9	23,8	24,1	15,3	6,9	100,0
TOPLAM	23,6	22,0	24,5	20,3	9,7	100,0

BAŞKA BİR ÜLKEYE DEĞİL DE TÜRKİYE'YE GELMENİZİN SEBEBİ NEDİR?

Suriye'li sığınmacıların ve diğer göçmenlerin %44,0'ü en yakın olduğu için, %35,2'si şartlar diğer ülkelere göre daha iyi olmasından, %16,7'si Sınırdan geçiş kolaylığı yüzünden, %15,3 Türkiye'ye ve Cumhurbaşkanına güvendiği için Türkiye'ye geldiğini söylemiştir.

SURİYELİ SİĞINMACILAR ÖZELLİKLE EN YAKIN ÜLKE OLDUĞU İÇİN, DİĞER GÖÇMENLER İSE ŞARTLARIN DİĞER ÜLKELERE GÖRE DAHA İYİ OLMASINDAN DOLAYI TÜRKİYE'YE GELMİŞLERDİR!

	Suriyeli Sığınmacılar	Diğer Göçmenler	TOPLAM
En yakın ülke olduğu için	51,6	16,4	44,0
Şartların diğer ülkelere göre daha iyi olması	32,7	43,1	35,2
Sınırdan geçiş kolaylığı	18,9	8,8	16,7
Türkiye'ye ve Cumhurbaşkanı'na güvendiğim için	16,0	12,5	15,3
Dini sebepler yüzünden	9,4	17,4	11,1
Akrabalarımın Türkiye'de olması	9,6	14,6	10,7
Diğer	8,9	6,8	8,4
Türkiye'nin yasal yollarla kabul eden tek ülke olması	5,7	3,8	5,3
Eğitim	0,3	5,6	2,6
Gezip-Görmek	0,1	3,2	0,7

**ÜLKESİNDEN AYRILMA NEDENİ / NE KADAR KALMAYI PLANLAMIŞTI
/ ÜLKESİNE DÖNME DURUMU**

ÜLKENİZDEN AYRILMA NEDENİNİZ / NEDENLERİNİZ NEDİR?

Görüşülen deneklerin ülkelerini terk etmelerinin en önemli nedeni %76,5 ile Can Güvenliğidir.

SURİYELİ SİĞINMACILAR ÜLKELERİNDE CAN GÜVENLİKLERİ OLMADIĞI İÇİN, DİĞER GÖÇMENLER İSE ÖZELLİKLE İŞ, AİLESİ GELDİĞİNDEN VE EĞİTİM İÇİN TÜRKİYE'YE GELMİŞTİR!

	Suriyeli Sığınmacılar	Diğer Göçmenler	TOPLAM
Can güvenliği	86,6	40,4	76,5
İş yok, geçim sıkıntısı	17,6	47,6	24,3
Evimiz yıkıldı, kalacak yerimiz yoktu	23,2	6,2	19,4
Ailem, Akrabalarım geliyordu bende gelmek zorunda kaldım	7,9	11,1	8,6
Diğer	7,9	8,8	8,1
Orada kimsem kalmadı, akrabalarım Türkiye'deydi	5,1	4,0	4,9
Eğitim için	0,3	5,7	2,8

Suriyeli sığınmacılar özellikle can güvenlikleri %86,6, evleri olmadığı için %23,2 ülkelerini terk ettiklerini söylerken, diğer göçmenler iş [%47,6] ve eğitim için [%5,7] Türkiye'ye geldiklerini söylemişlerdir.

TÜRKİYE'YE GELİRKEN BURADA NE KADAR KALMAYI PLANLAMIŞTINIZ ?

Türkiye'ye gelen mültecilerin %44,0'ü Türkiye'de ülkesinde durumlar düzelene kadar kalmayı planlamıştır.

GÖRÜŞÜLEN SURIYELİ SİĞINMACILARIN YARISI ÜLKESİNDE DURUMLAR DÜZELENE KADAR TÜRKİYE'DE KALMAYI PLANLAMIŞTIR!

	Suriyeli Sığınmacılar	Diğer Göçmenler	TOPLAM
1-3 AY	10,1	7,1	9,4
6 AY-1 YIL	10,0	12,6	10,5
2-5 YIL	10,6	21,0	12,8
DAHA FAZLA	17,2	31,3	20,5
ÜLKEMDE DURUMLAR DÜZELENE KADAR	49,4	25,1	44,0
DİĞER	2,7	2,9	2,7
TOPLAM	100,0	100,0	100,0

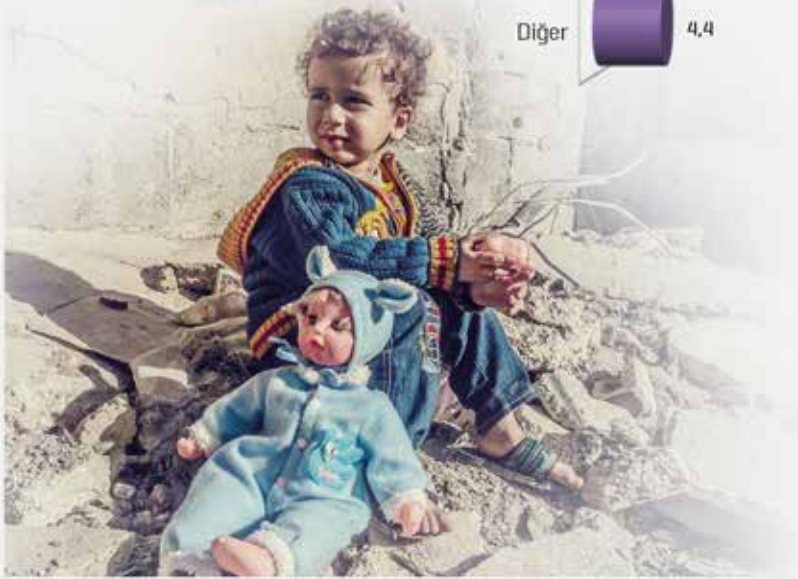

ÜLKENİZE GERİ DÖNMEYİ DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ ?

ÜLKENİZE GERİ DÖNME DURUMUNUZU ŞU İFADELERDEN HANGİSİ EN İYİ ŞEKİLDE ANLATIR?

Görüşülen Suriyeli sığınmacıların ve diğer göçmenlerin **%39,7'si ülkesine geri dönmeyi düşünmemektedir.**

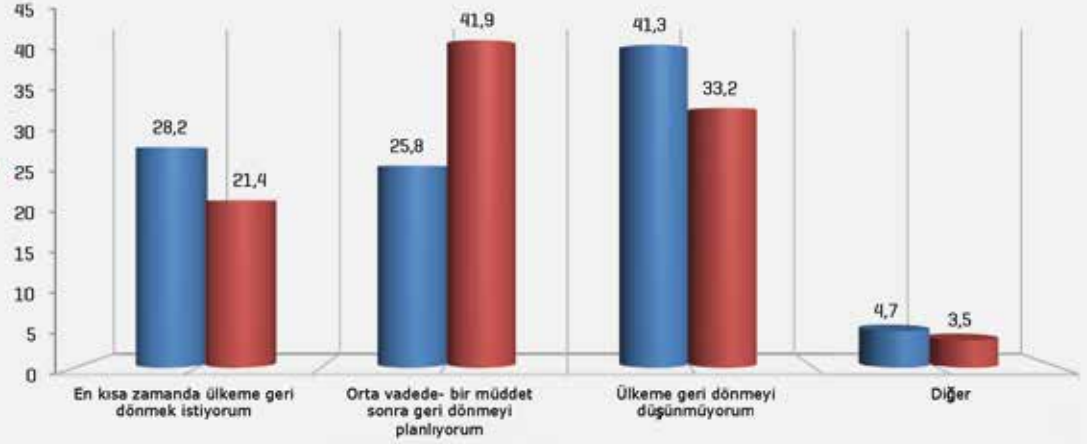
KADINLAR, 36 YAŞ VE ÜSTÜ, ÜNİVERSİTE VE ÜZERİ EĞİTİME SAHİP OLANLAR DAHA YÜKSEK ORANDA ÜLKELERİNE DÖNMEK İSTEMİYORLAR!

	DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE	En kısa zamanda ülkeye geri dönmek istiyorum	Orta vadede- bir müddet sonra geri dönmeyi planlıyorum	Ülkeme geri dönmeyi düşünmüyorum	Diğer	%
CİNSİYETE GÖRE	Kadın	24,9	25,3	44,4	5,4	100,0
	Erkek	27,6	31,0	37,5	4,0	100,0
YAŞ GRUPLARINA GÖRE	18-25 yaş	28,4	33,1	35,0	3,5	100,0
	26-35 yaş	26,5	29,2	39,8	4,4	100,0
	36 yaş ve üstü	25,0	24,5	45,0	5,6	100,0
EĞİTİM SEVİYESİNE GÖRE	Okur yazar değil - Diplomasız okur	26,8	30,4	38,9	3,9	100,0
	İlkokul mezunu	33,2	24,2	38,1	4,5	100,0
	Ortaokul mezunu	27,1	28,2	39,6	5,1	100,0
	Lise mezunu	22,5	36,4	37,0	4,1	100,0
	Üniversite mezunu +	20,0	24,6	50,7	4,7	100,0
	Toplam	26,7	29,2	39,7	4,4	100,0

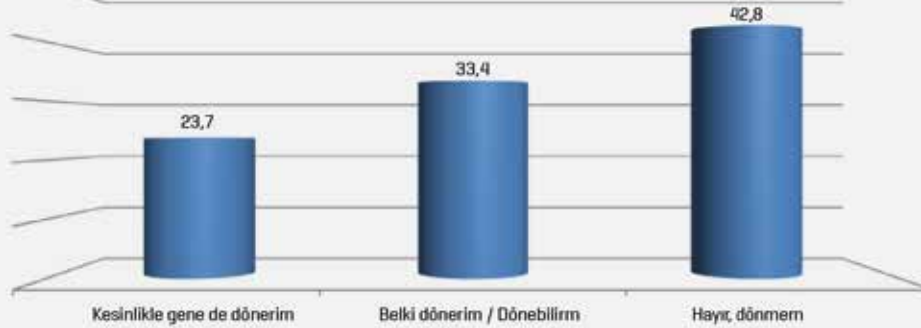
TÜRKİYE'DE YAŞAYAN DİĞER GÖÇMENLER BİR MÜDDET SONRA ÜLKELERİNE GERİ DÖNMEYİ PLANLARKEN (%41,9), SURİYELİ SİĞİNMACILAR ÜLKELERİNE GERİ DÖNMEYİ DÜŞÜNMEMEKTEDİR (%41,3)!

■ Suriye'li Sığınmacılar
■ Diğer Göçmenler

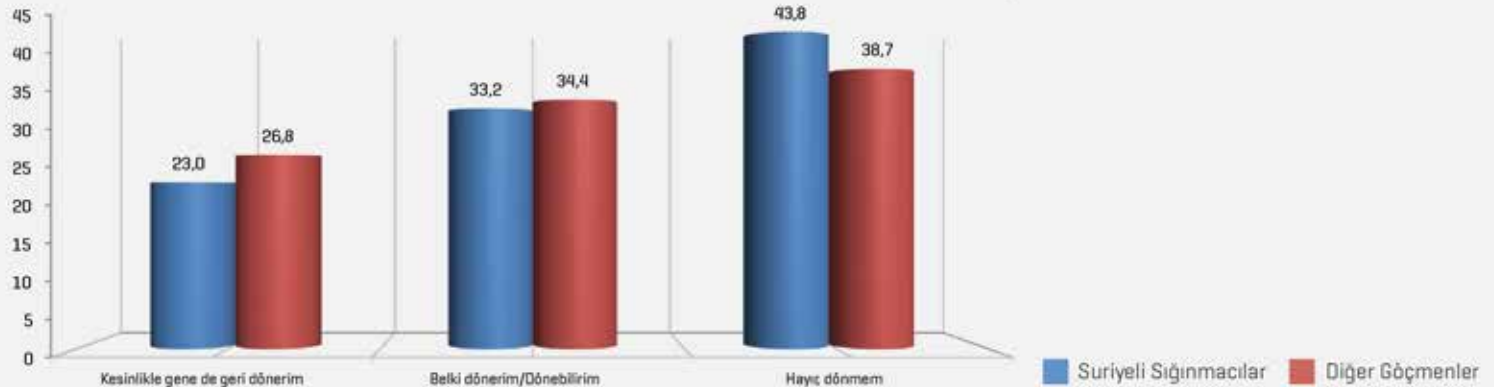
TÜRKİYE CUMHURİYETİ VATANDAŞLIK VERSE KALIR MI ?

TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİ VATANDAŞLIK VERSE %42,8 ÜLKESİNE GERİ DÖNMEYECEĞİNİ SÖYLEMEKTEDİR! KESİNLİKLE GENE DE DÖNERİM DİYEN %23,7 VARDIR.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlık verse ülkeme dönmeyenlerin oranı %42,8'dir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİ VATANDAŞLIK VERSE SURIYELİ SİĞİNMACILARIN %43,8'İ ÜLKESİNE GERİ DÖNMEYECEĞİNİ, %23,0'Ü İSE KESİNLİKLE GENE DE GERİ DÖNERİM DEMİŞTİR!

TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİ VATANDAŞLIK VERSE DE ERKEKLERİN %25'İ ÜLKEME DÖNERİM DEMEKTEDİR!

	DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE	Kesinlikle gene de dönerim	Belki dönerim / dönebilirim	Hayır, dönmem	%
CİNSİYETE GÖRE	Kadın	21,0	32,9	46,1	100,0
	Erkek	25,0	33,7	41,3	100,0
YAŞ GRUPLARINA GÖRE	18-25 yaş	24,1	36,7	39,2	100,0
	26-35 yaş	24,3	33,2	42,5	100,0
	36 yaş ve üstü	22,7	29,8	47,5	100,0
EĞİTİM SEVİYESİNE GÖRE	Okur yazar değil - Diplomasız okur	20,5	37,5	42,0	100,0
	İlkokul mezunu	27,1	31,3	41,6	100,0
	Ortaokul mezunu	24,7	33,5	41,8	100,0
	Lise mezunu	24,1	36,5	39,4	100,0
	Üniversite mezunu +	20,7	21,6	57,7	100,0
	Toplam		23,7	33,4	42,8

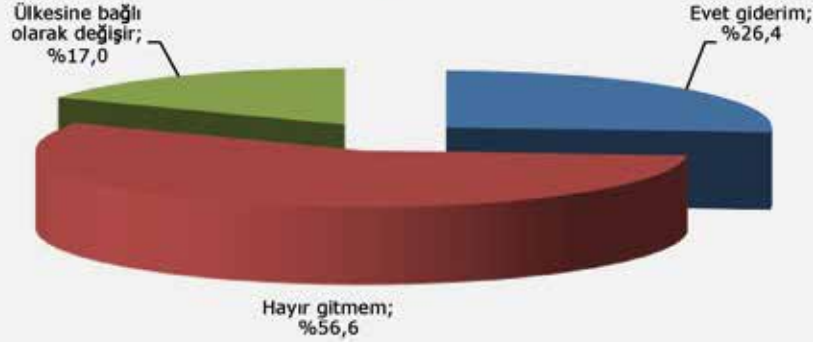

SURİYELİ SİĞINMACILARDA, TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİ VATANDAŞLIK VERSE DE ERKEKLERİN %24,4'Ü, 18-25 YAŞ ALTI GENÇLER ORTALAMANIN ÜZERİNDE ÜLKEME DÖNERİM DEMEKTEDİR!

	DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE	Kesinlikle gene de dönerim	Belki dönerim / dönebilirim	Hayır, dönmem	%
CİNSİYETE GÖRE	Kadın	20,1	32,7	47,2	100,0
	Erkek	24,4	33,5	42,1	100,0
YAŞ GRUPLARINA GÖRE	18-25 yaş	24,4	34,2	41,3	100,0
	26-35 yaş	22,9	34,2	42,9	100,0
	36 yaş ve üstü	21,5	31,1	47,4	100,0
EĞİTİM SEVİYESİNE GÖRE	İlkokul mezunu	23,0	35,5	41,6	100,0
	Ortaokul mezunu	23,5	32,5	43,9	100,0
	Lise mezunu	22,7	34,1	43,2	100,0
	Üniversite mezunu +	21,7	20,3	58,0	100,0
	Toplam	23,0	33,2	43,8	100,0

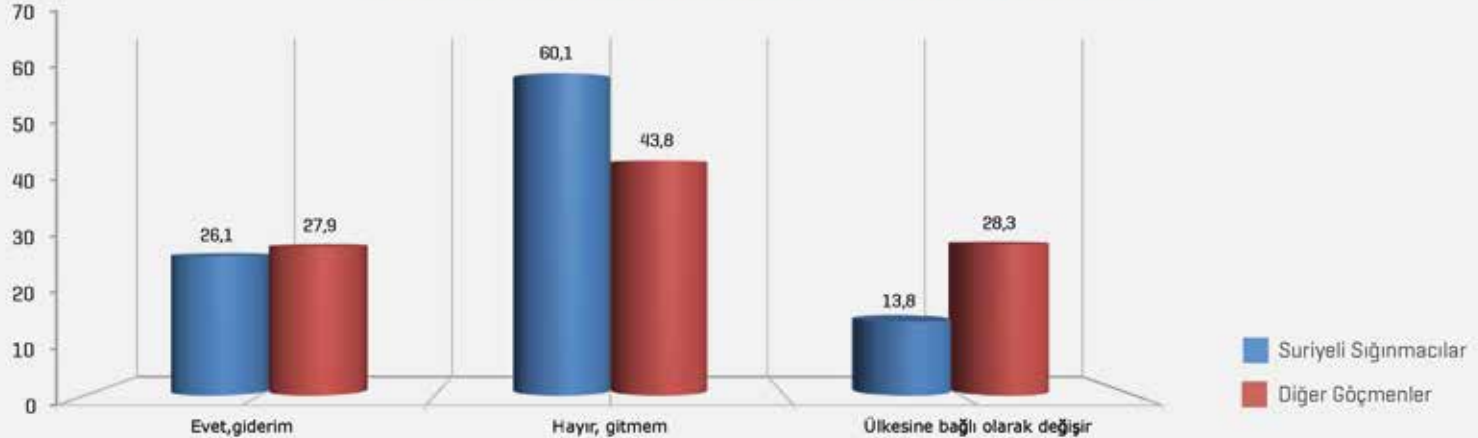
TÜRKİYE'DEN BAŞKA BİR ÜLKEYE GİTME ŞANSINIZ OLSA GİDER MİSİNİZ?

Türkiye'den başka bir ülkeye gitme şansınız olsa gider misiniz sorusuna %56,6 hayır, gitmem demektir.

Ülkesine bağlı olarak değişir cevaplarının Erkekler, Gençler ve Yüksek Eğitimlielerde ortalamanın üzerinde olduğunu görüyoruz.

SURİYELİ SİĞINMACILAR HAYIR GİTMEK DERKEN (%60,1), DİĞER GÖÇMENLER ORTALAMANIN ÜZERİNDE ÜLKESİNE BAĞLI OLARAK DEĞİŞİR (%28,3) CEVABI VERMİŞTİR!

TÜRKİYE'DE KİMLİK KARTI VAR MI, KAYITLI MI?

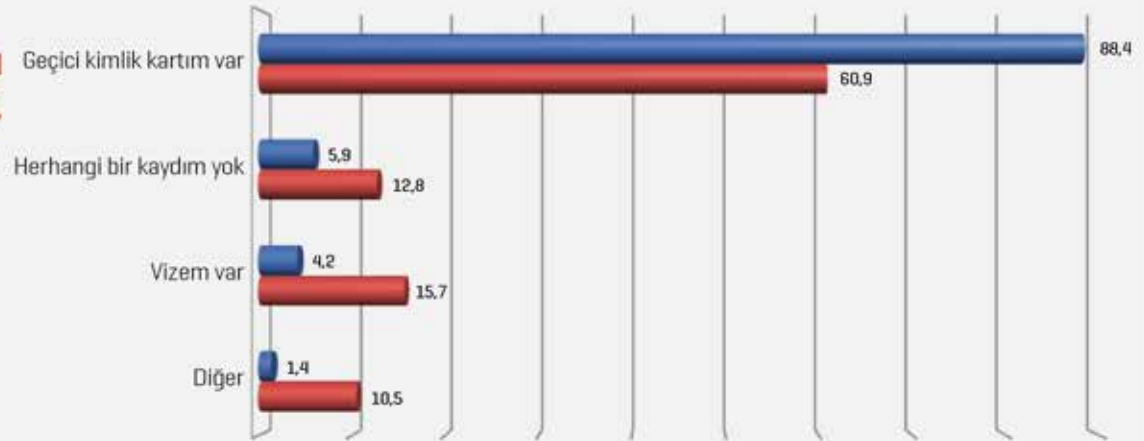
TÜRKİYE'DE KİMLİK KARTINIZ VAR MI, KAYITLI MISINIZ?

Görüşülen Suriyeli sığınmacı ve göçmenlerin %82,2'sinin Geçici kimlik kartı varken, %7,4'ü herhangi bir kaydının olmadığını söylemiştir.

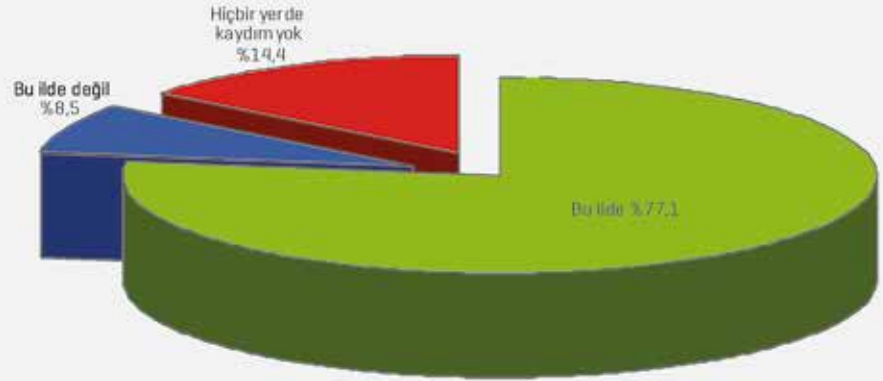
GÖRÜŞÜLEN SURIYELİ SİĞINMACILARIN %88,4'ÜNÜN GEÇİCİ KİMLİK KARTI VARKEN, GÖÇMENLERİN %12,8 HERHANGİ BİR KAYDININ OLMADIĞINI, %15,7'Sİ VİZESİNİN OLDUĞUNU SÖYLEMİŞTİR.

■ Suriyeli Sığınmacılar
■ Diğer Göçmenler

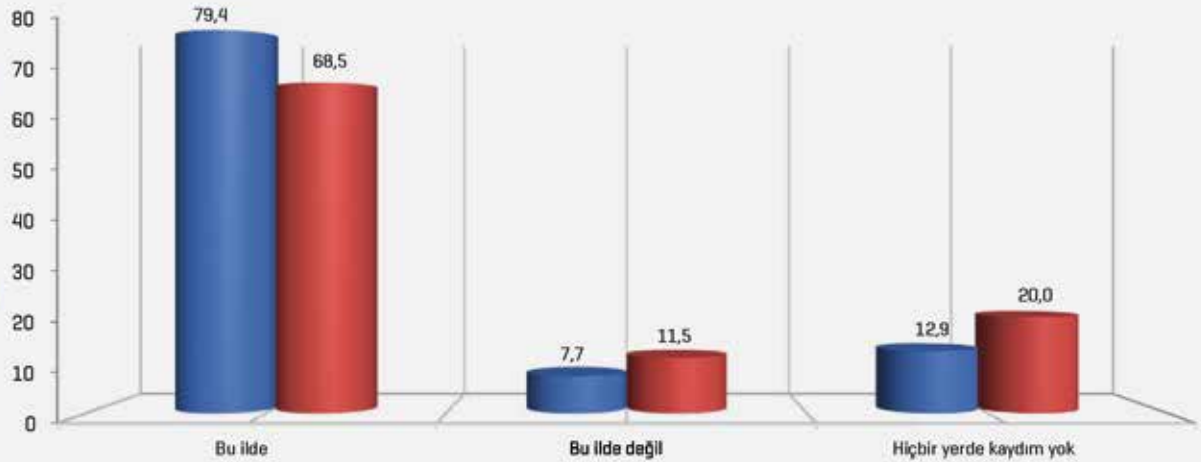

ŞAYET İKAMET KAYDINIZ VARSA, KAYDINIZ YAŞADIĞINIZ, BULUNDUĞUNUZ BU İLDE Mİ?

Görüşülen Suriyeli sığınmacıların ve diğer göçmenlerin %14,4'ünün hiçbir yerde kaydı yokken, %8,5'i ise kaydının bu ilde olmadığını söylemiştir.

SURİYE SİĞINMACILARIN %79,4'ÜNÜN KAYITLARININ YAŞADIKLARI İLDE OLDUĞU GÖRÜLMEKTEDİR!

Görüşülen diğer Göçmenlerin, Suriyeli sığınmacılardan daha çok yaşadıkları yerde hiçbir kayıtlarının olmadığını (%20,0) ya da kayıtlarının o ilde olmadığını (%11,5) görüyoruz.

■ Suriyeli Sığınmacılar ■ Diğer Göçmenler

TÜRKİYE'DE AİLENİZDEN KİMLER VAR?

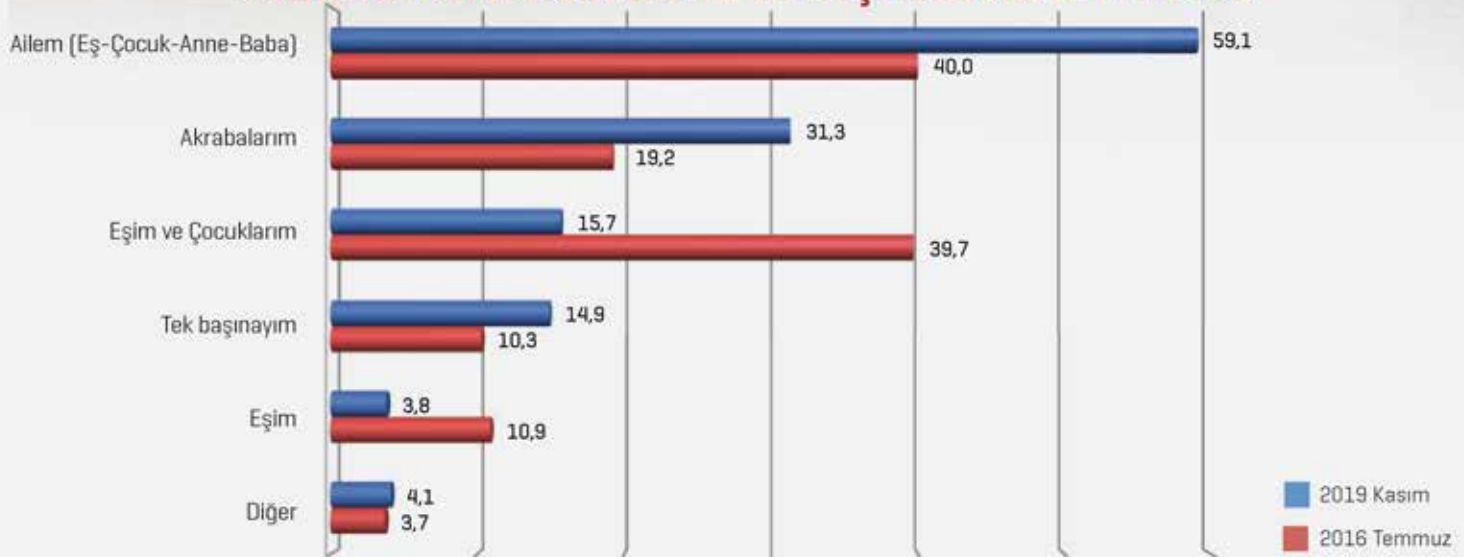
Görüşülen her 100 denekten 60'ı Eş - Çocuk - Anne- Baba gibi çekirdek ailesi ile birlikte Türkiye'de yaşamaktadır.

SURİYELİ SİĞINMACILAR DAHA ÇOK AİLELERİ İLE BİRLİKTE TÜRKİYE'DE YAŞARKEN (%83,5), DİĞER GÖÇMENLER (%35,0) TEK BAŞINA BURADA YAŞAMAKTADIR !

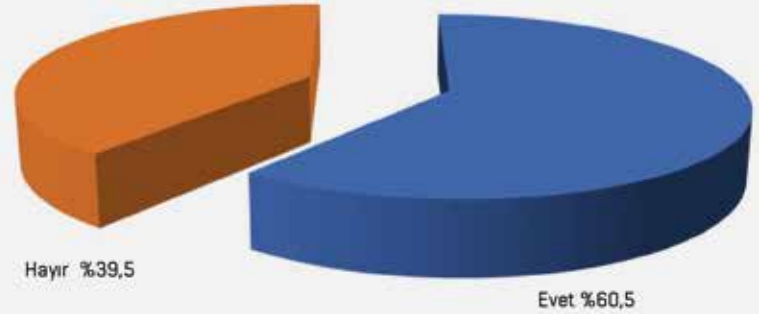
2016 YILINA GÖRE SURIYELİ SIĞINMACILARIN DAHA FAZLA AİLESİ, AKRABALARINI İLE TÜRKİYE'YE YERLEŞTİĞİ GÖRÜLMEKTEDİR!

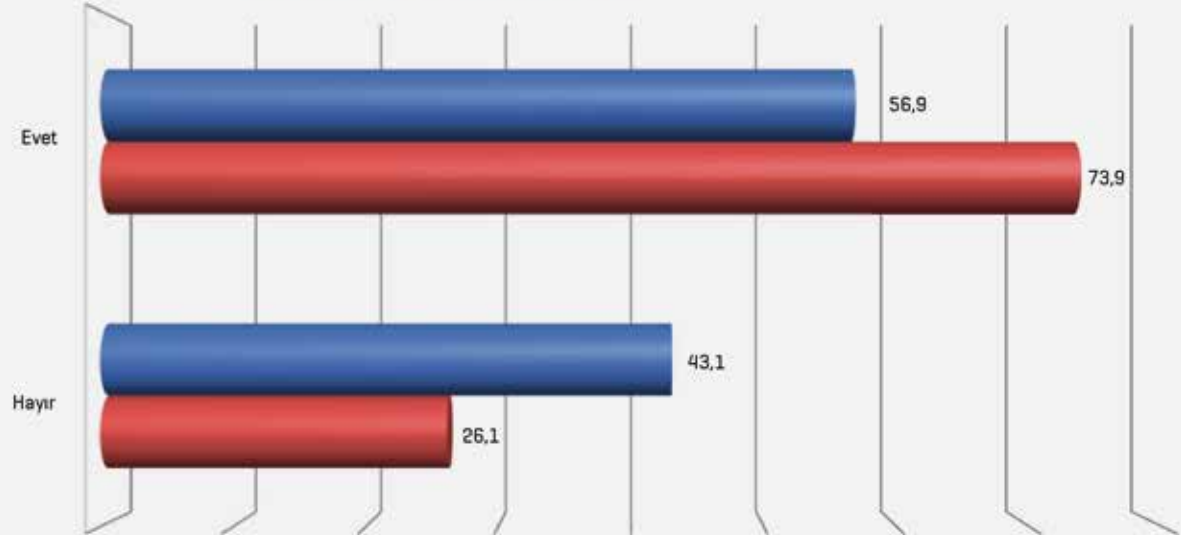
GELDİĞİNİZ YERDE AİLENİZDEN (EŞ - ÇOCUK - ANNE- BABA - KARDEŞ) KİMSE VAR MI?

Görüşülen deneklerin %60,5'inin ülkesinde bir yakını vardır.

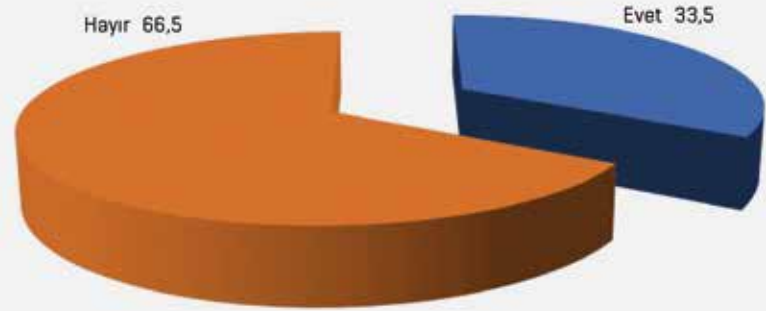
TÜRKİYE'DE YAŞAYAN GÖÇMENLERİN SURIYELİ SİĞINMACILARDAN DAHA FAZLA YAKINI KENDİ ÜLKESİNDEDİR !

Diğer Göçmenlerin %73,9'unun ülkesinde bir yakını varken, Suriyeli sığınmacıların %56,9'unun ülkesinde bir yakını vardır.

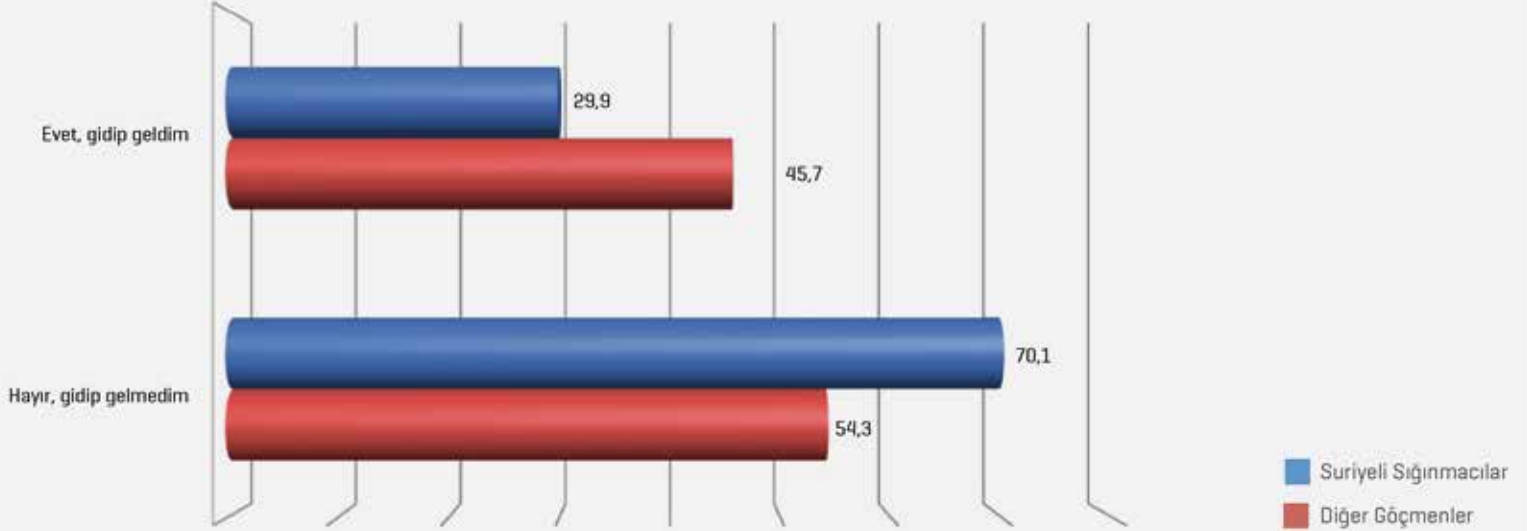

TÜRKİYE'YE GELDİĞİNİZDEN BU YANA HIÇ ÜLKENİZE GİDİP GELDİNİZ Mİ?

Görüşülen göçmenlerin %66,5'i Türkiye'ye geldikten sonra ülkesine gitmediğini söylemektedir.

SURİYELİ SİĞINMACILAR, GÖÇMENLERE GÖRE DAHA AZ ÜLKELERİNE GİTMİŞLERDİR!

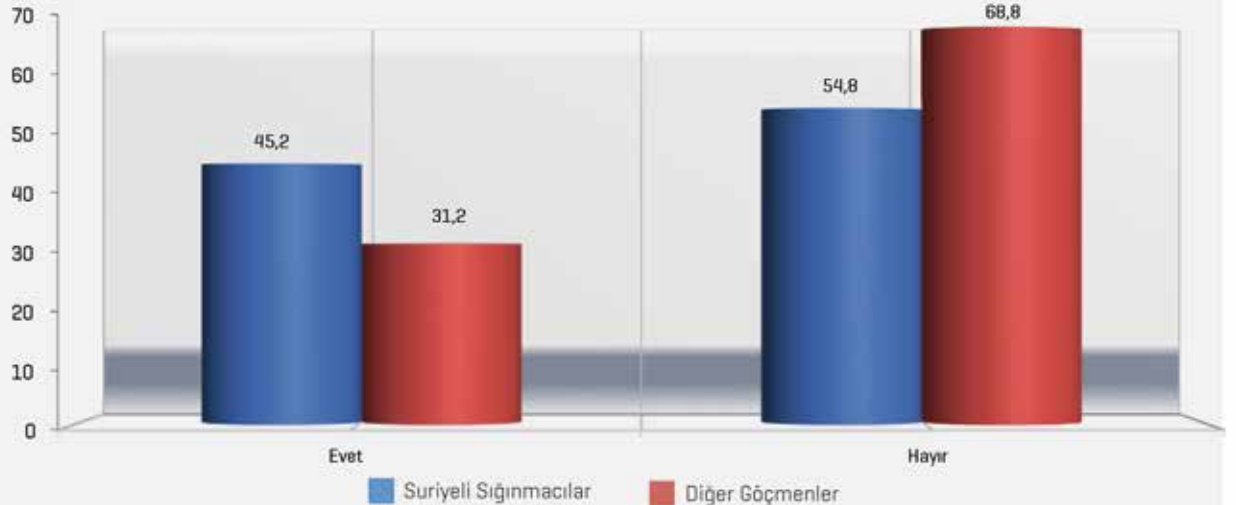
ÜLKESİNDEKİ KARIŞIKLIKTA ÇEKİRDEK AİLESİNDEN HERHANGİ BİR KAYBI OLDU MU ?

ÜLKENİZDEKİ KARIŞIKLIKTA AİLENİZDEN (ANNE - BABA- ÇOCUK -KARDEŞ) HERHANGİ BİRİNİ KAYBETTİNİZ Mİ?

Görüşülen Suriyeli sığınmacıların ve göçmenlerin %42,1'i ülkesindeki karışıklıkta ailesinden birini kaybetmiştir.

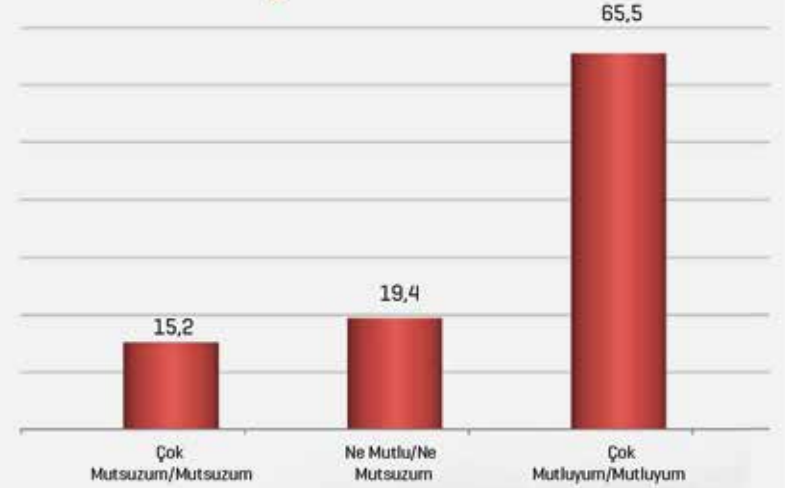
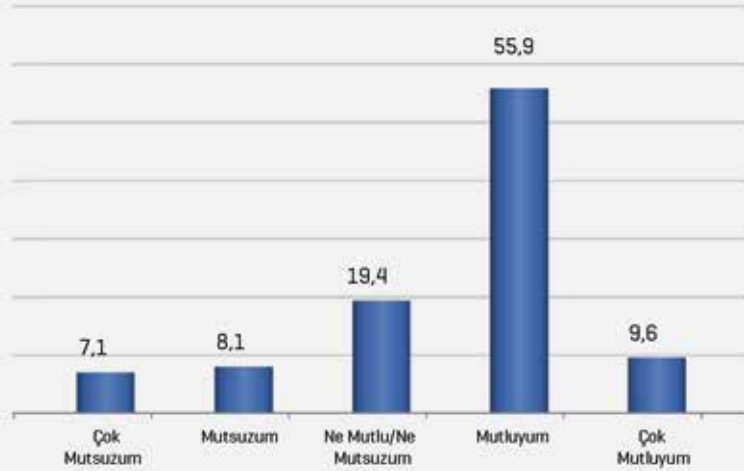
Görüşülen Suriyeli sığınmacıların %45,2'si, göçmenlerin %31,2'si ülkesindeki karışıklıkta ailesinden birini kaybetmiştir.

TÜRKİYE'DE YAŞAMAKTAN MUTLULAR MI?

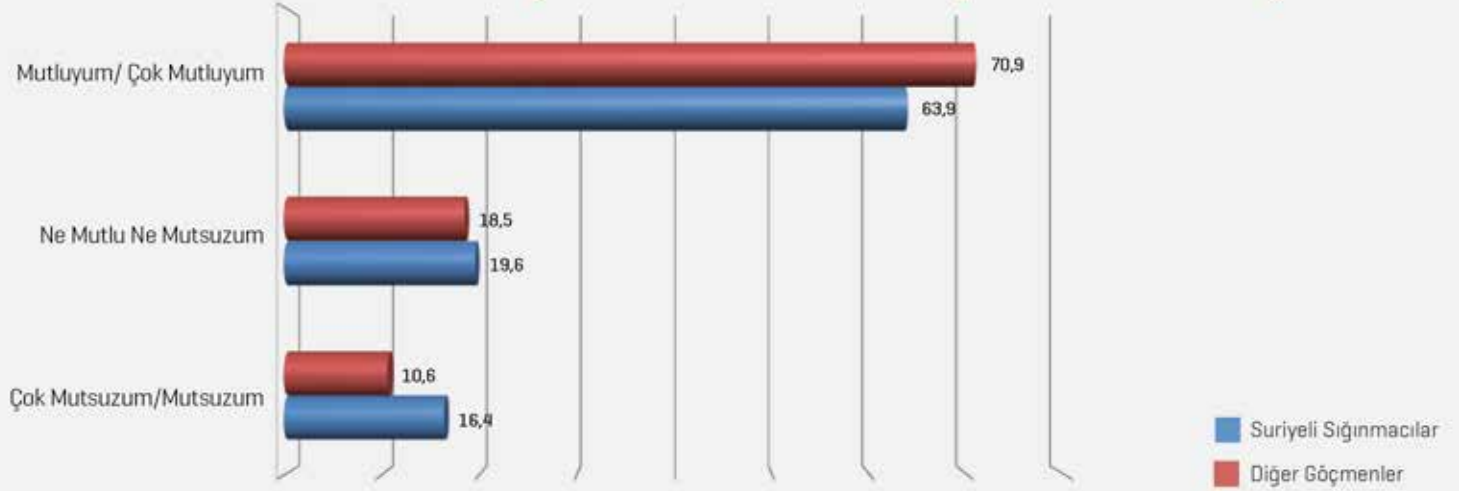
TÜRKİYE'DE YAŞAYAN SURIYELİ SİĞINMACILAR VE GÖÇMENLER MUTLU MU ?

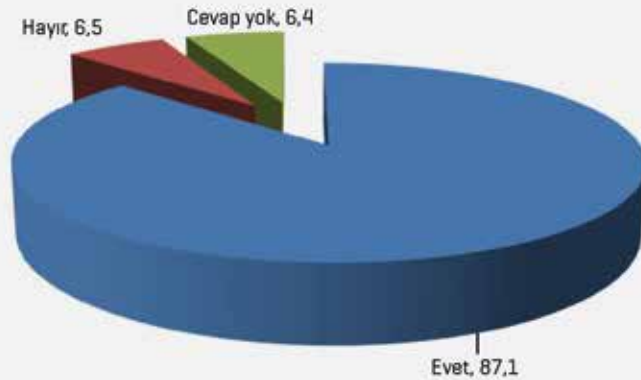
Görüşülen Suriyeli sığınmacıların ve göçmenlerin %15,2'si Türkiye'de yaşamaktan Çok Mutsuzum / Mutsuzum, %19,4'ü Ne mutlu / Ne mutsuzum, %65,5 Çok mutluyum / Mutluyum demektedir.

SURİYELİ SİĞINMACILAR VE GÖÇMENLER TÜRKİYE'DE YAŞAMAKTAN OLDUKÇA MUTLU!

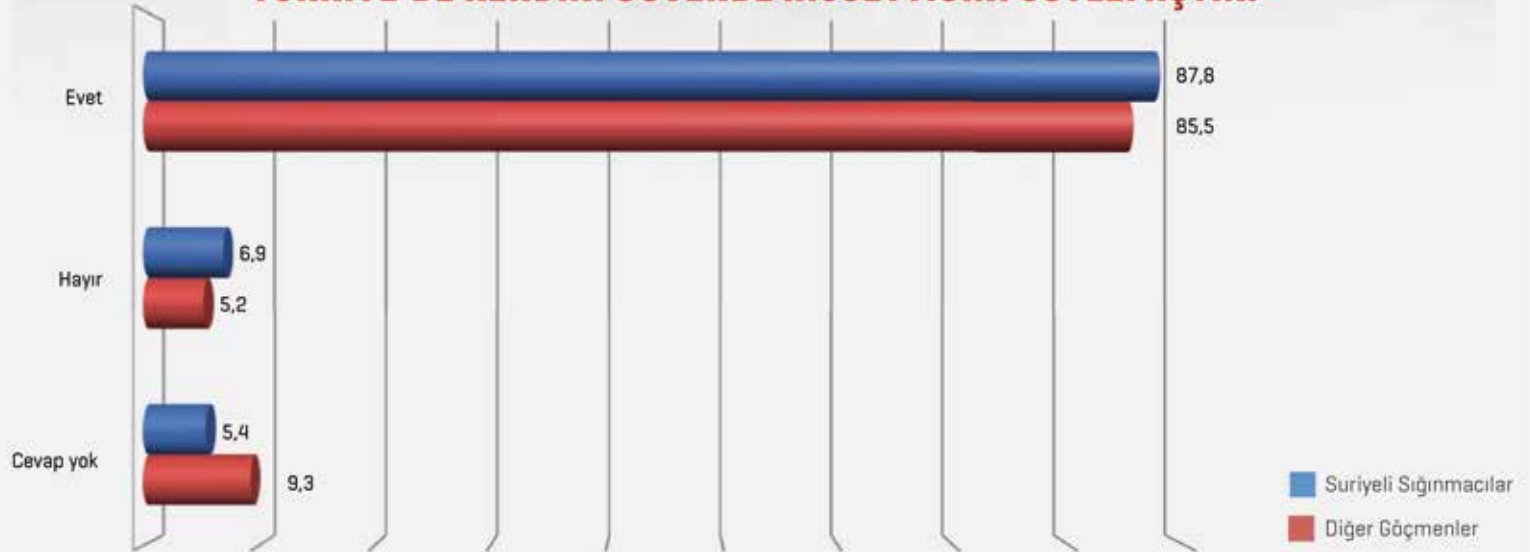

TÜRKİYE'DE KENDİNİZİ GÜVENDE HİSSEDİYOR MUSUNUZ?

Görüşülen Suriyeli sığınmacıların ve diğer göçmenlerin %87,1'i Türkiye'de kendini güvende hissettiğini söylemiştir.

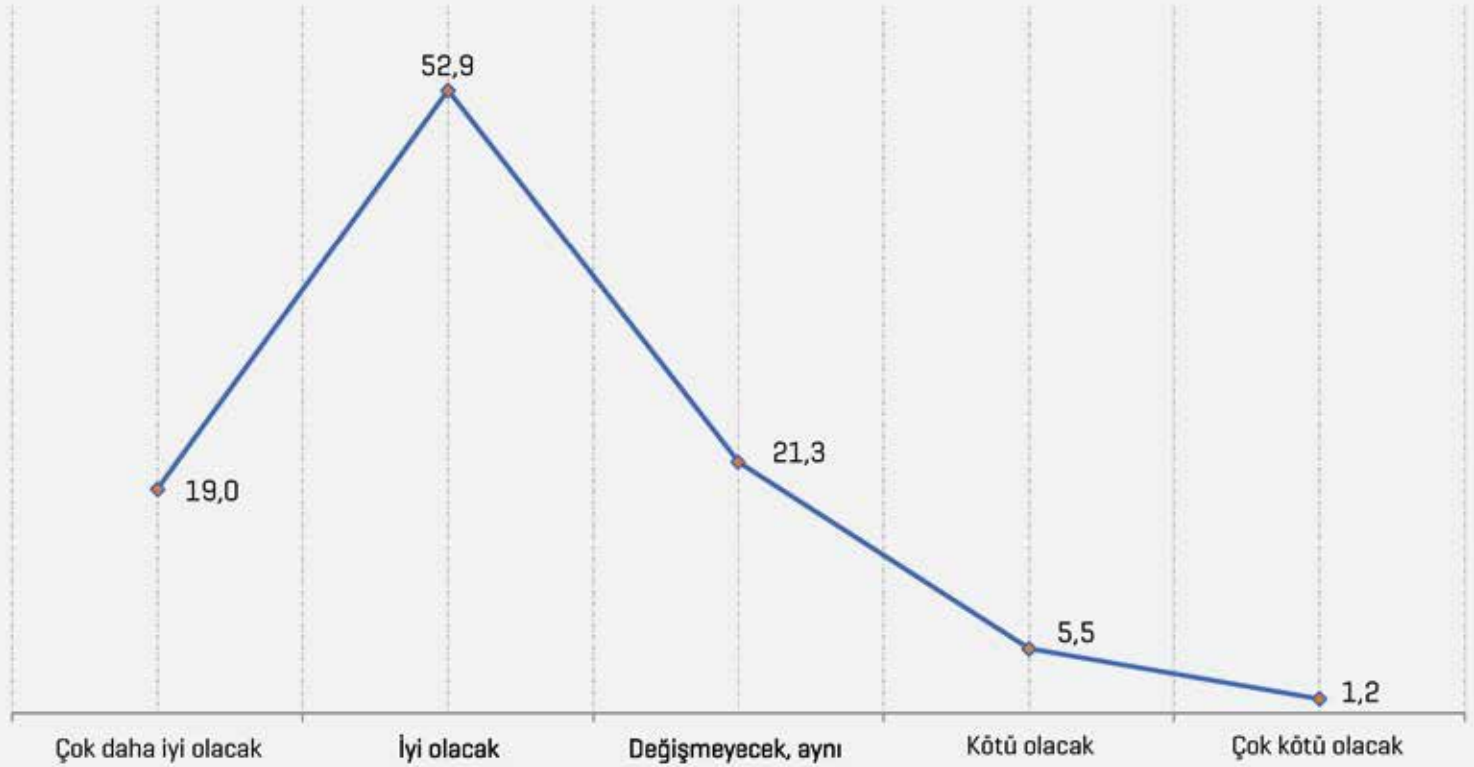
GÖRÜŞÜLEN SURIYELİ SİĞINMACILARIN VE DİĞER GÖÇMENLERİN %90'A YAKINI TÜRKİYE'DE KENDİNİ GÜVENDE HİSSETTİĞİNİ SÖYLEMİŞTİR!

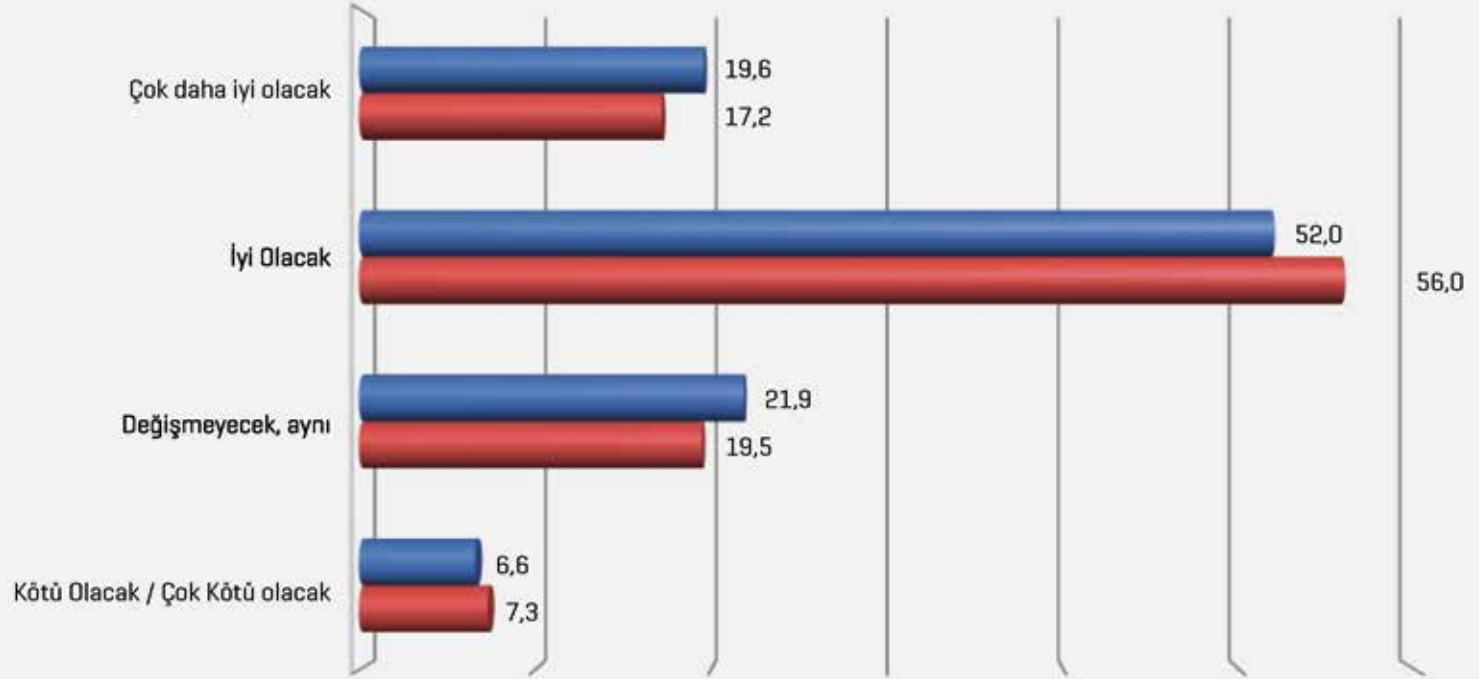

GELECEĞİNİ NASIL GÖRÜYOR?

GÖRÜŞÜLEN SURİYELİ SİĞINMACILAR VE GÖÇMENLER GELECEKLERİNDEN UMUTLU (%52,9)!

GÖRÜŞÜLEN SURIYELİ SİĞINMACILAR GELECEKLERİNDEN OLDUKÇA UMUTLU (ÇOK DAHA İYİ OLACAK +İYİ OLACAK %71,6)

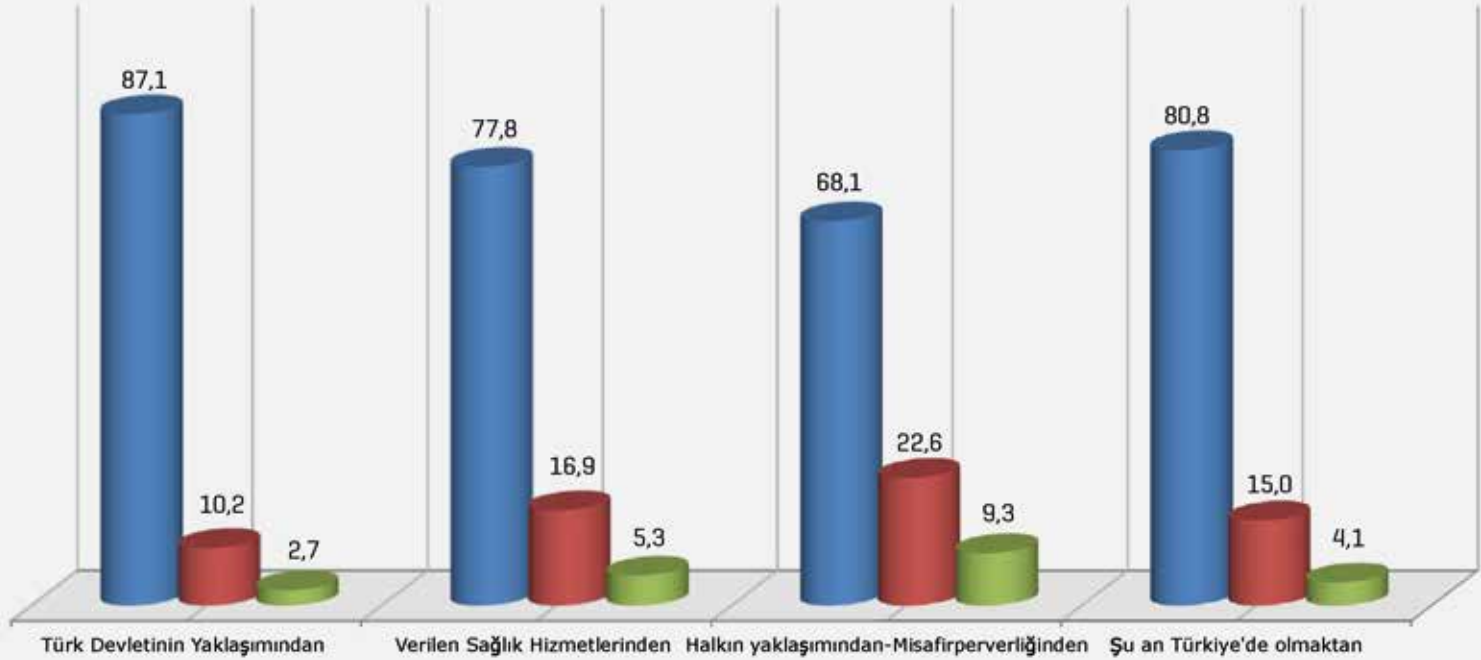
Görüşülen Suriyeli sığınmacıların %19,6'sı geleceğinin çok daha iyi olacağını, %52,0'sinin iyi olacağını düşündüğü görülmektedir.

■ Suriyeli Sığınmacılar
■ Diğer Göçmenler

**TÜRK DEVLETİNİN VE VATANDAŞLARININ
YAKLAŞIMINDAN MEMNUNİYET**

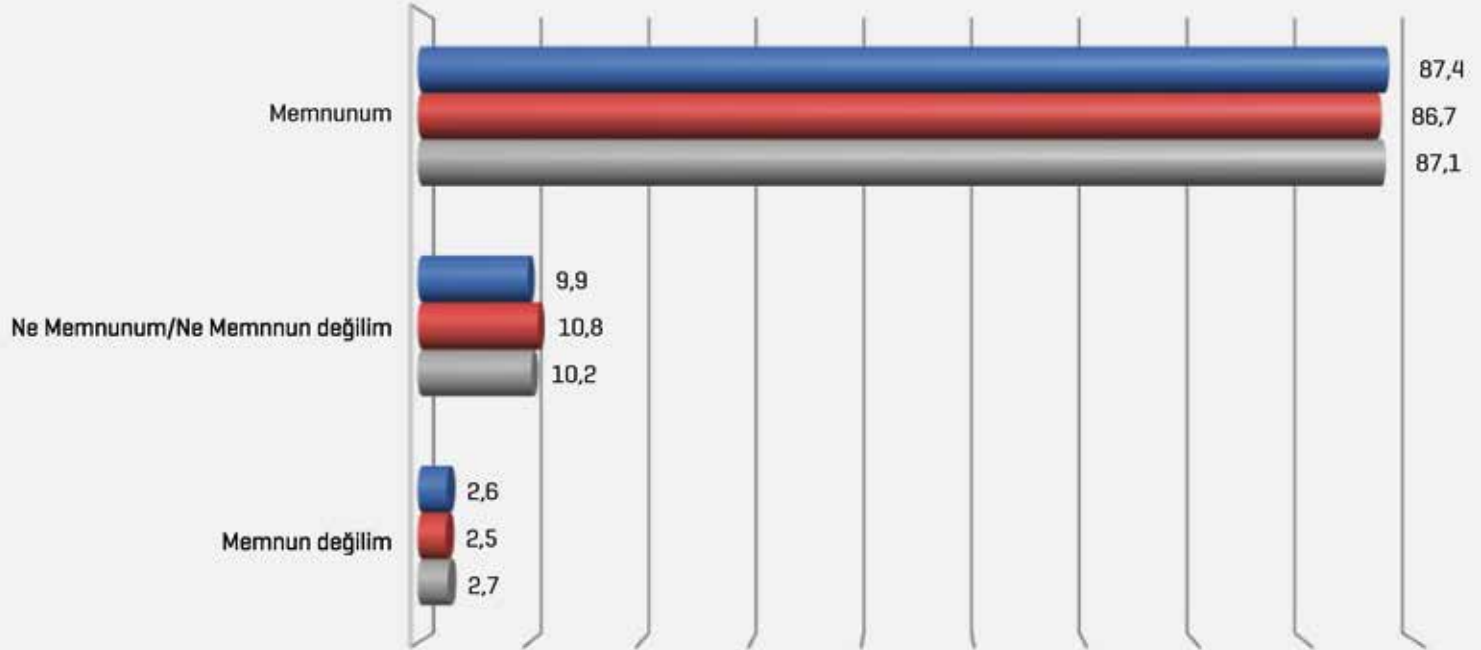
ŞİMDİ SİZE OKUYACAĞIM KONULARDA NE KADAR MEMNUNSUNUZ?

Suriyeli sığınmacılar ve göçmenler Türk Devletinin yaklaşımından %87,1 oranında memnunum derken, Halkın misafirperverliğinden memnuniyet %68,1'dir.

Memnunum
Ne memnunum, ne memnun değilim
Memnun değilim

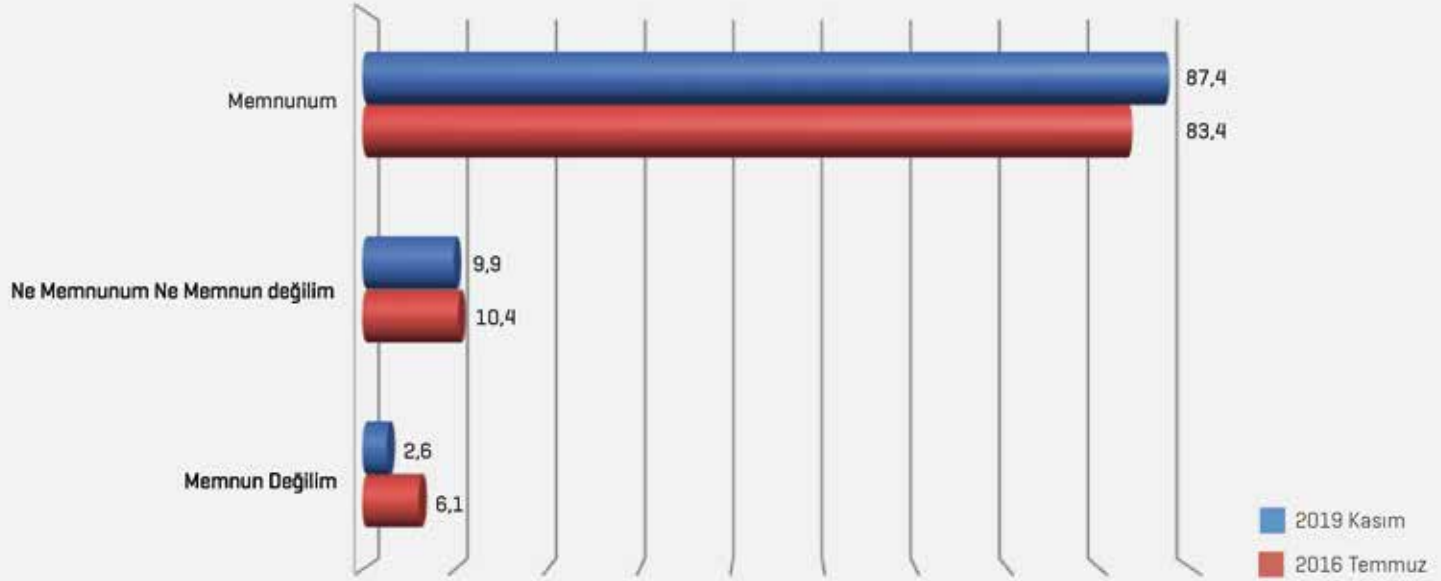
TÜRK DEVLETİNİN SİZE OLAN YAKLAŞIMINDAN NE KADAR MEMNUNSUNUZ ?

Suriyeli sığınmacılar ve göçmenler
Türk Devletinin yaklaşımından
%90,0'lar oranında memnundur.

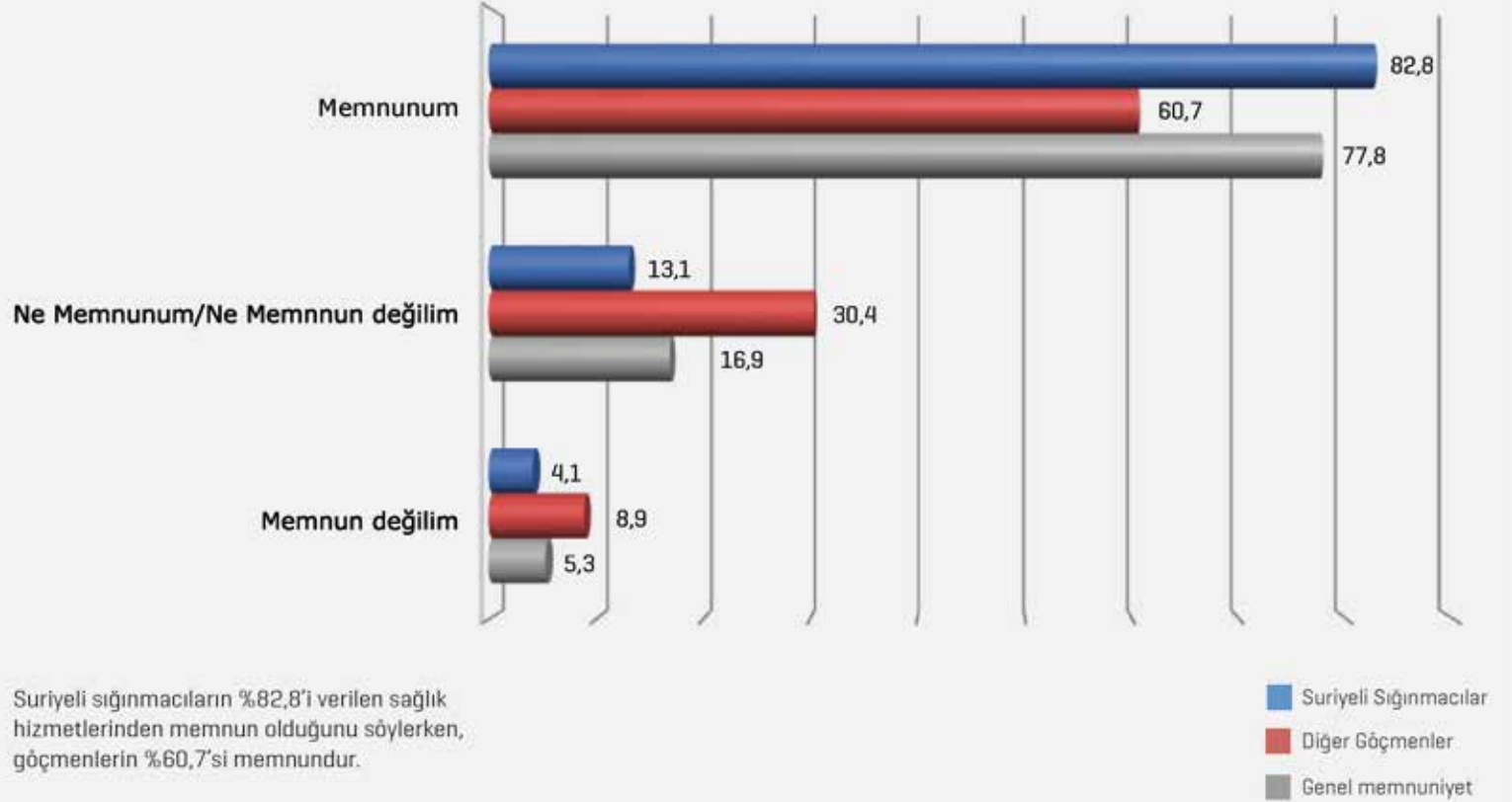
■ Suriyeli Sığınmacılar
■ Diğer Göçmenler
■ Genel memnuniyet

SURİYELİ SİĞINMACILARIN TÜRK DEVLETİNİN YAKLAŞIMINDAN MEMNUNİYETLERİ 2016 YILINA GÖRE 4 PUAN ARTARAK %83,4'DEN %87,4'E ÇIKMIŞTIR !

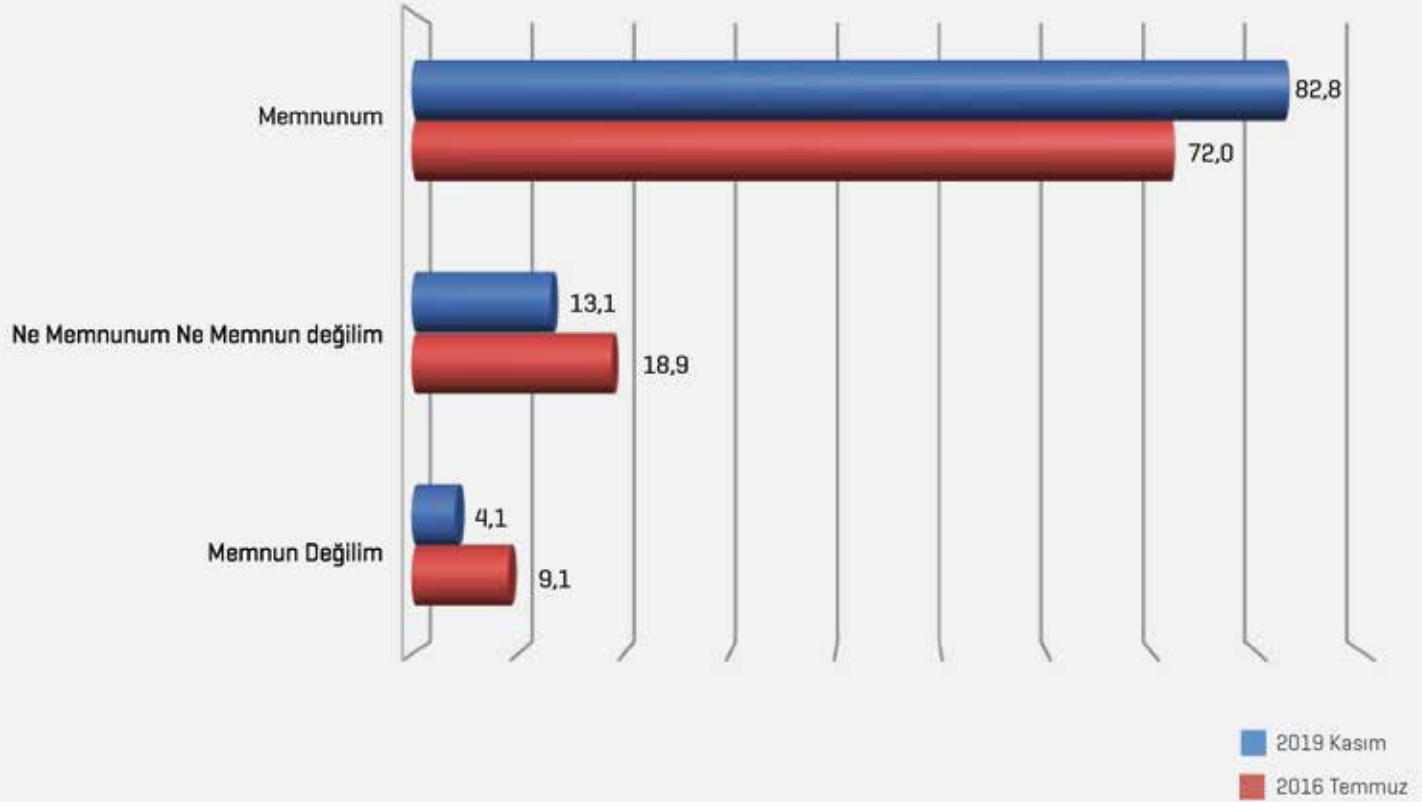

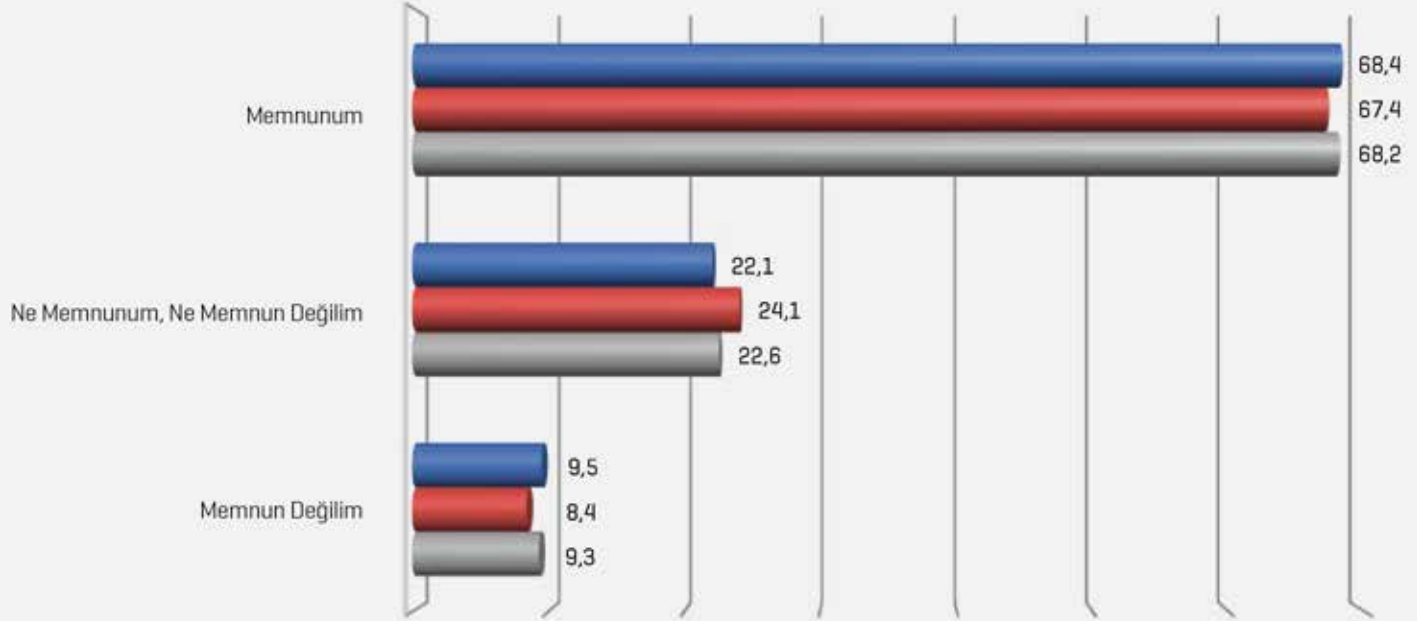
TÜRK DEVLETİNİN VERMİŞ OLDUĞU SAĞLIK HİZMETLERİNDEN MEMNUNİYET

SURİYELİ SIĞINMACILARIN SAĞLIK HİZMETLERİNDEN MEMNUNİYETİ 2016 YILINA GÖRE 10 PUAN YÜKSELMİŞTİR !

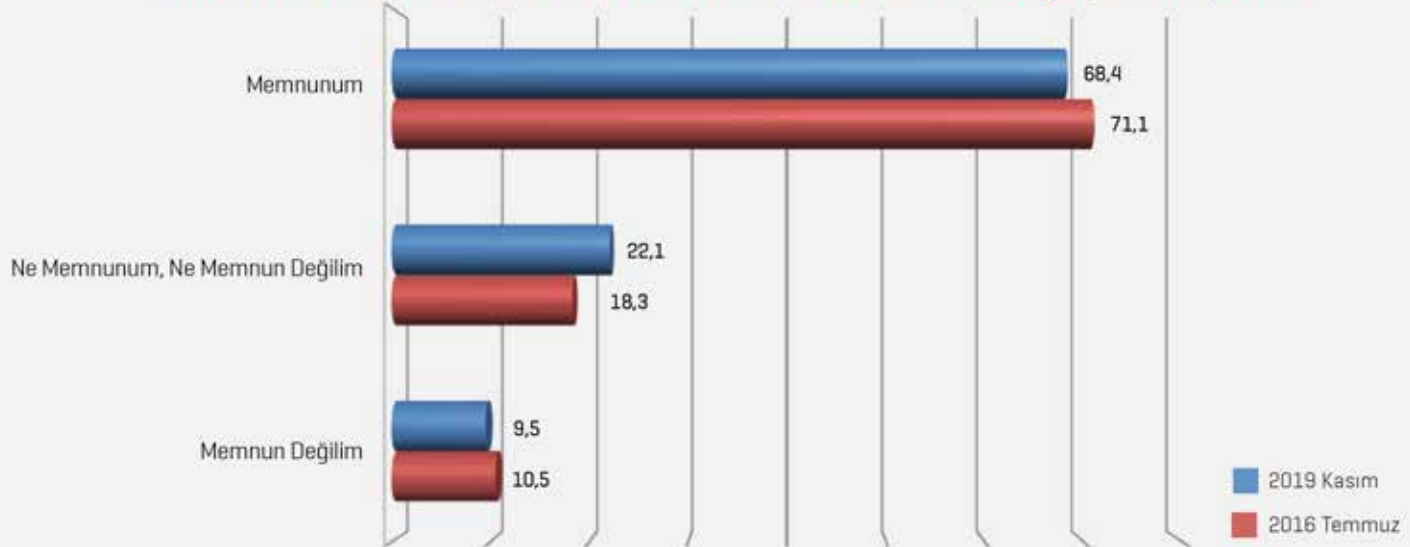
TÜRK HALKININ YAKLAŞIMINDAN - MİSAFİRPERVERLİĞİNDEN MEMNUNİYET

Suriyeli sığınmacıların %68,4'ü Türk halkının yaklaşımından memnunum derken, diğer göçmenlerin %67,4'ü memnun olduğunu söylemiştir.

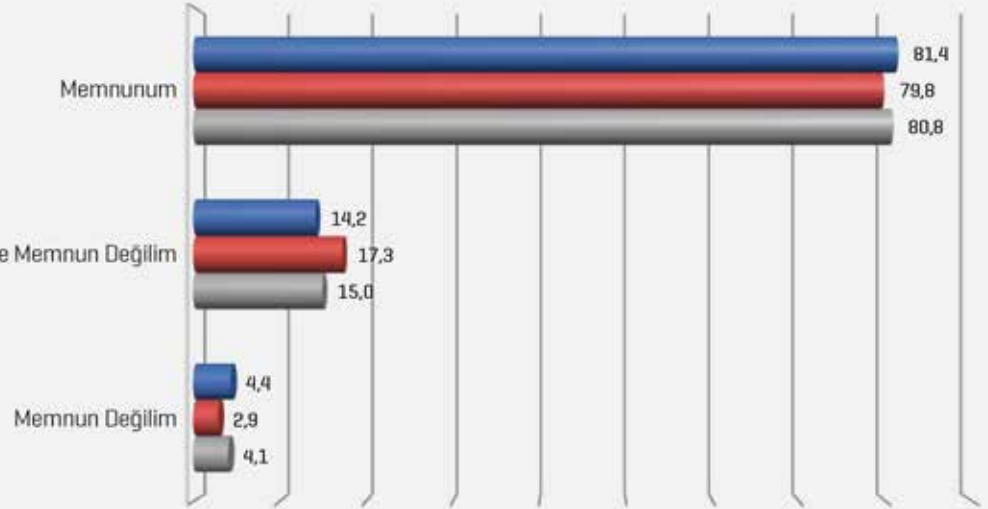
■ Suriyeli Sığınmacılar
■ Diğer Göçmenler
■ Genel memnuniyet

SURİYELİ SİĞINMACILARIN TÜRK HALKININ YAKLAŞIMINDAN - MİSAFİRPERVERLİĞİNDEN MEMNUNİYETİNDE 2016 YILINDAN BU YANA 3 PUAN DÜŞÜŞ OLMUŞTUR!

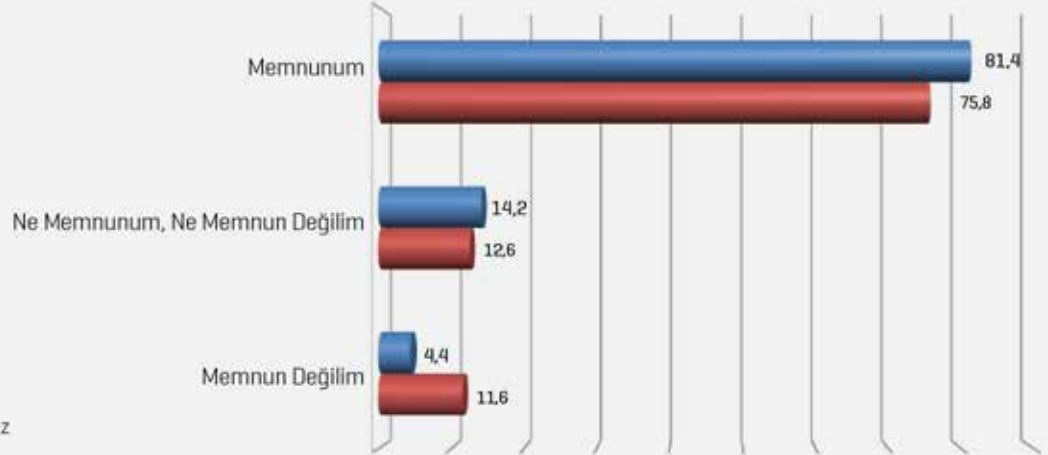
**SURİYE'Lİ
SIĞINMACILAR
VE GÖÇMENLER
TÜRKİYE'DE
YAŞIYOR
OLMAKTAN
%80,0 ORANINDA
MEMNUN
OLDUKLARINI
SÖYLEMİŞTİR!**

■ Suriyeli Sığınmacılar
■ Diğer Göçmenler
■ Genel memnuniyet

**SURİYE'Lİ
SIĞINMACILARIN
TÜRKİYE'DE
YAŞIYOR OLMAKTAN
DUYDUKLARI
MEMNUNİYET
2016 YILINA GÖRE
6 PUAN ARTIŞ
GÖSTERMİŞTİR!**

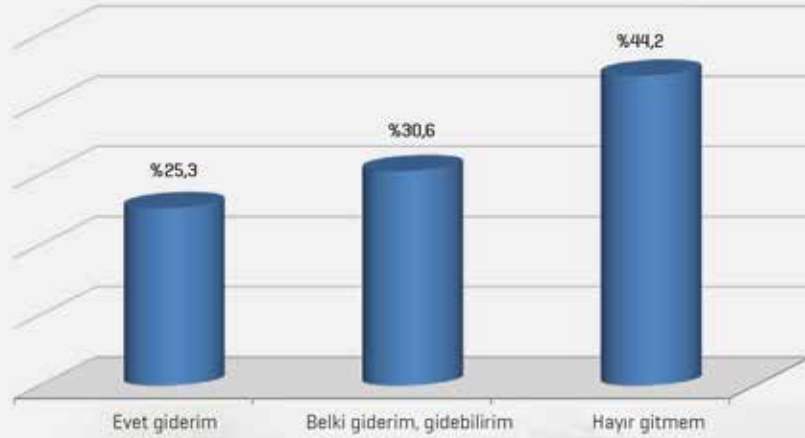
■ 2019 Kasım
■ 2016 Temmuz

GÜVENLİ BÖLGE

**ŞAYET SURİYE'DE
TÜRKİYE SINIRINA YAKIN,
SURİYELİLER İÇİN GÜVENLİ
BİR BÖLGEDE UYGUN YAŞAM
ŞARTLARI OLUŞTURULURSA
BU GÜVENLİ BÖLGEYE
GİDER YAŞAR MISINIZ?**

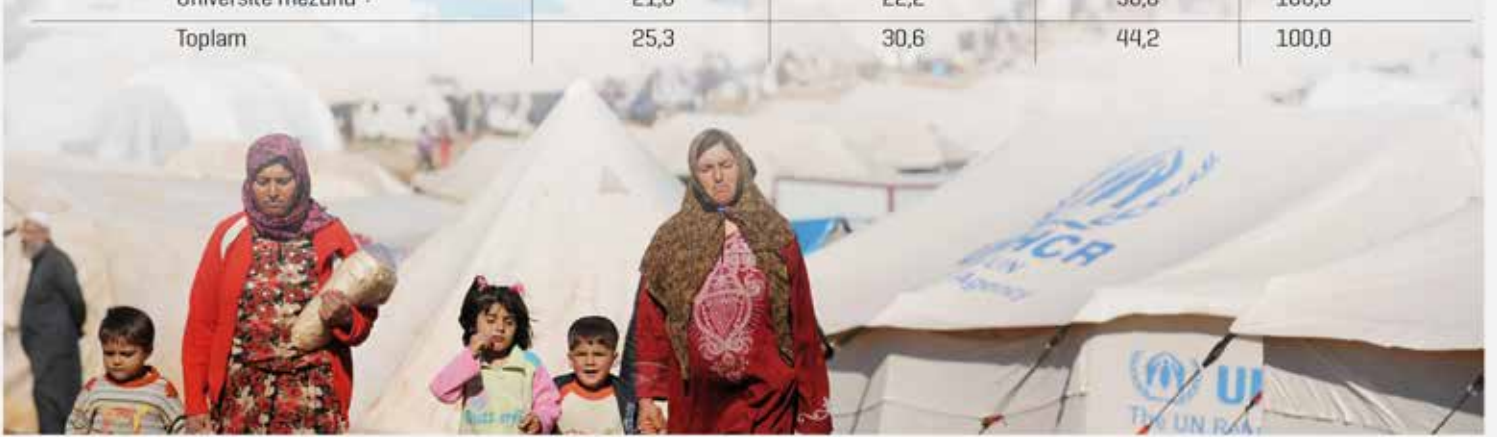
Görüşülen Suriye'lilerin %44,2'si oluşturulacak güvenli bölgeye gitmeyeceğini söylemiştir.

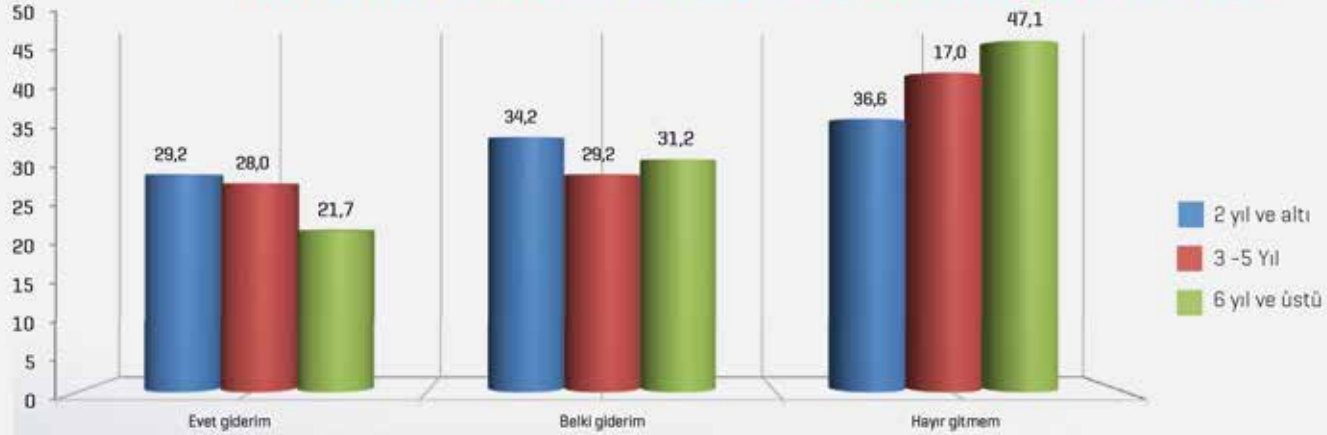

ÜLKENİZE GERİ DÖNMİYİ PLANLIYOR MUSUNUZ? SORUSUNDA OLDUĞU GİBİ KADINLAR, 36 YAŞ VE ÜSTÜ, ÜNİVERSİTE VE ÜZERİ EĞİTİME SAHİP SIĞINMACILAR, OLUŞTURULACAK GÜVENLİ BÖLGEYE GİTMEMEÇEKLERİNİ SÖYLEMİŞTİR.

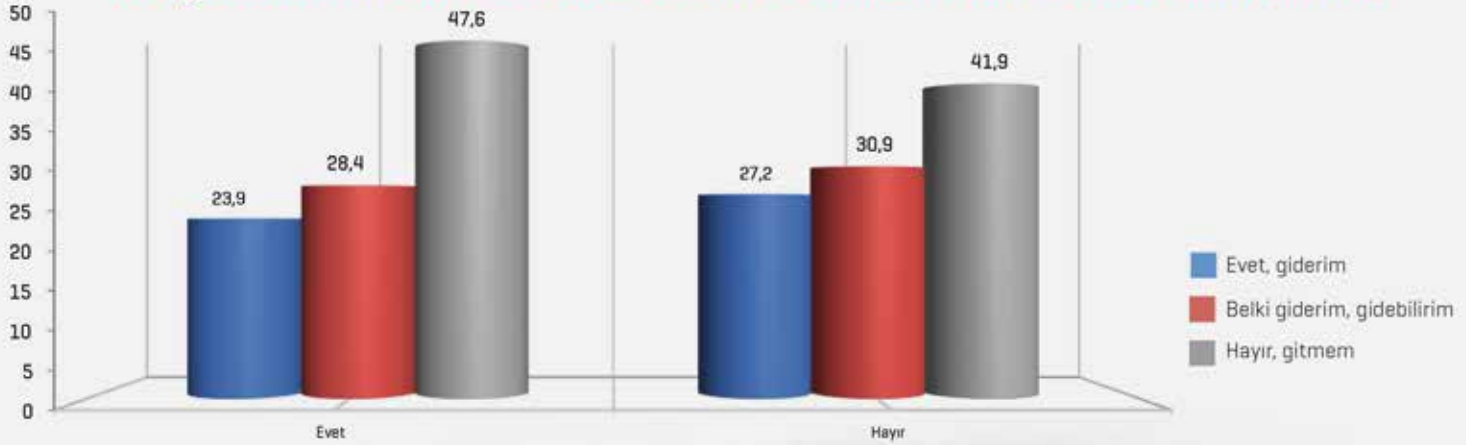
DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE		Evet, giderim	Belki giderim, gidebilirim	Hayır, gitmem	%
CİNSİYETE GÖRE	Kadın	21,8	29,7	48,5	100,0
	Erkek	27,0	31,0	42,0	100,0
YAŞ GRUPLARINA GÖRE	18-25 yaş	29,6	29,0	41,4	100,0
	26-35 yaş	23,4	32,5	44,1	100,0
	36 yaş ve üstü	22,9	30,0	47,1	100,0
EĞİTİM SEVİYESİNE GÖRE	Okur yazar değil - Diplomasız okur	20,3	35,6	44,2	100,0
	İlkokul mezunu	31,9	29,7	38,5	100,0
	Ortaokul mezunu	25,8	30,8	43,3	100,0
	Lise mezunu	24,4	28,0	47,6	100,0
	Üniversite mezunu +	21,8	22,2	56,0	100,0
	Toplam	25,3	30,6	44,2	100,0

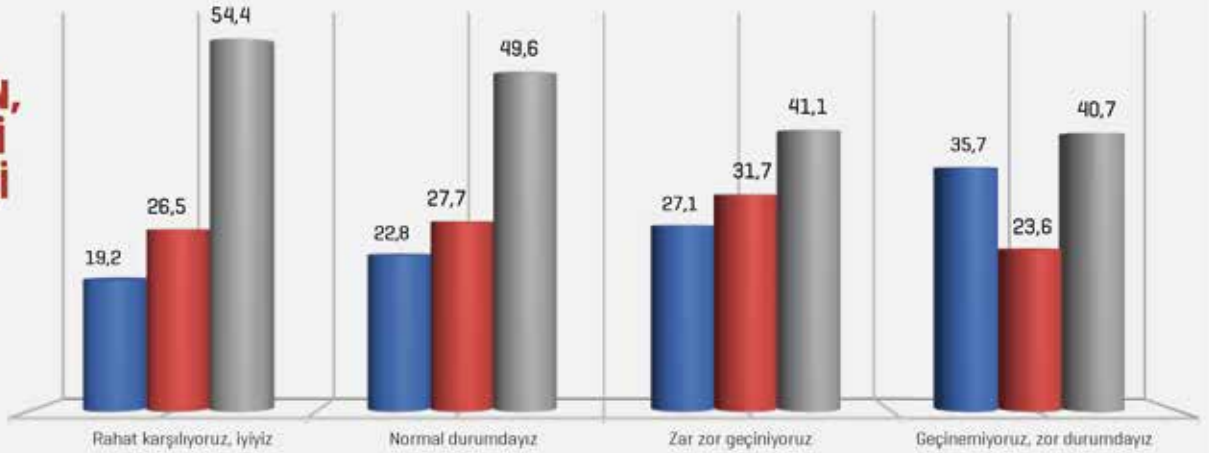
TÜRKİYE'DEKİ YAŞAM SÜRESİ UZADIKÇA GÜVENLİ BÖLGEYE GİTMEK İSTEMEDİKLERİNİ SÖYLEYENLERİN ORANI ORTALAMANIN ÜZERİNE ÇIKMAKTADIR!

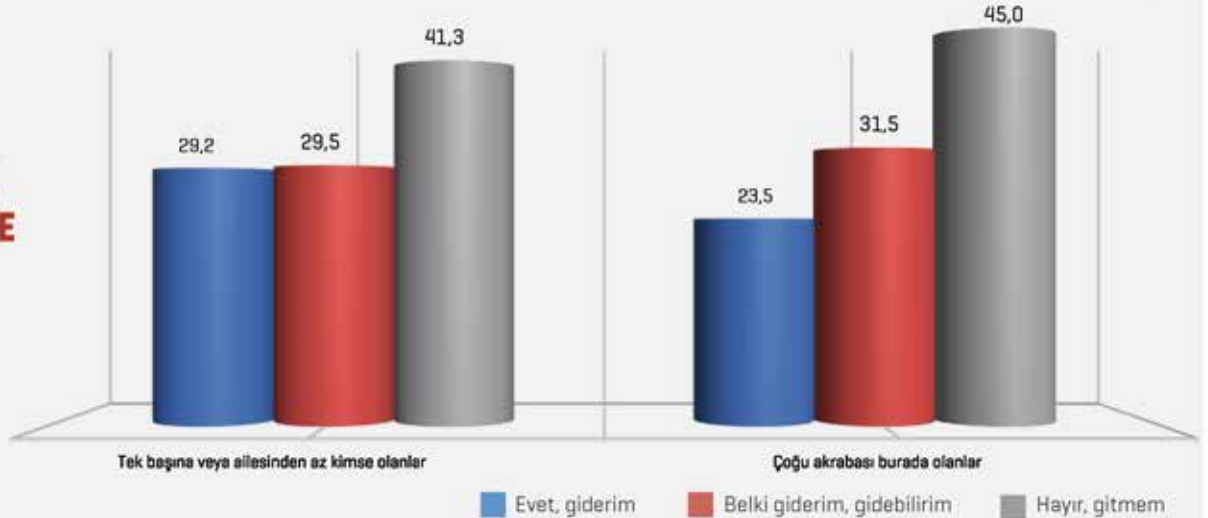
TÜRKİYE'DEKİ DOĞAN ÇOCUĞU OLAN SURİYELİ SİĞINMACILAR ORTALAMANIN ÜZERİNDE OLUŞTURULACAK GÜVENLİ BÖLGEYE GİTMECEĞİNİ SÖYLEMEKTEDİR! (%47,6)

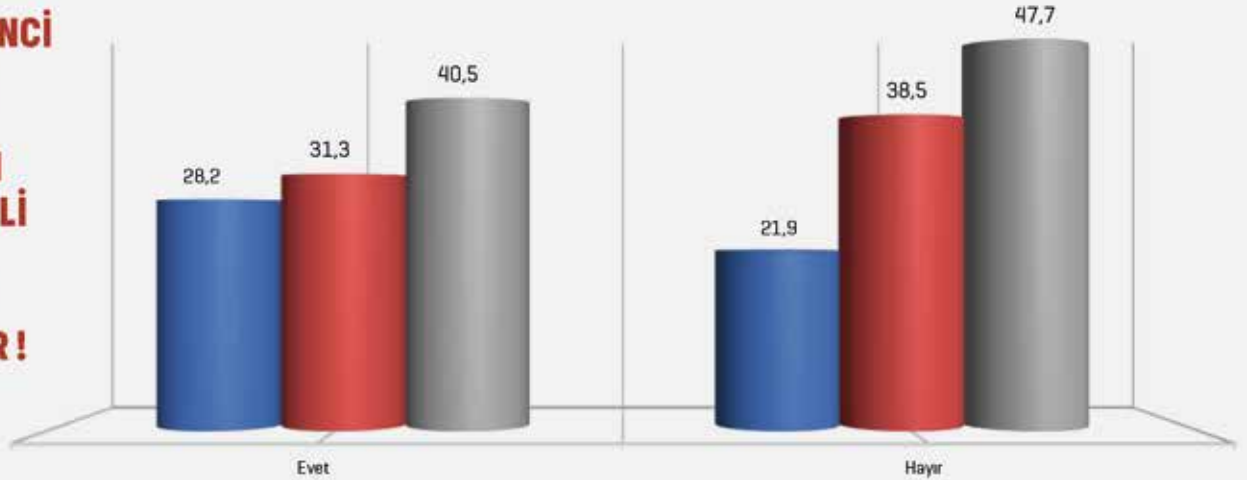
TÜRKİYE'DEKİ YAŞAMLARINI RAHAT KARŞILAYAN, RAHAT GEÇİNDİĞİNİ SÖYLEYEN SURIYELİ SİĞİNMACILARIN %54,4'Ü GÜVENLİ BÖLGEYE GİTMEYECEĞİNİ SÖYLEMEKTEDİR!

AKRABALARININ ÇOĞU TÜRKİYE'DE OLANLARIN %45,0'İ DE GÜVENLİ BÖLGEYE GİTMEYECEĞİNİ SÖYLEMEKTEDİR!

**ÜLKESİNDE BİRİNCİ
DERECE YAKINI
OLMADIĞINI
SÖYLEYENLERİN
%47,7'Sİ GÜVENLİ
BÖLGEYE
GİTMEYECEĞİNİ
SÖYLEMEKTEDİR!**

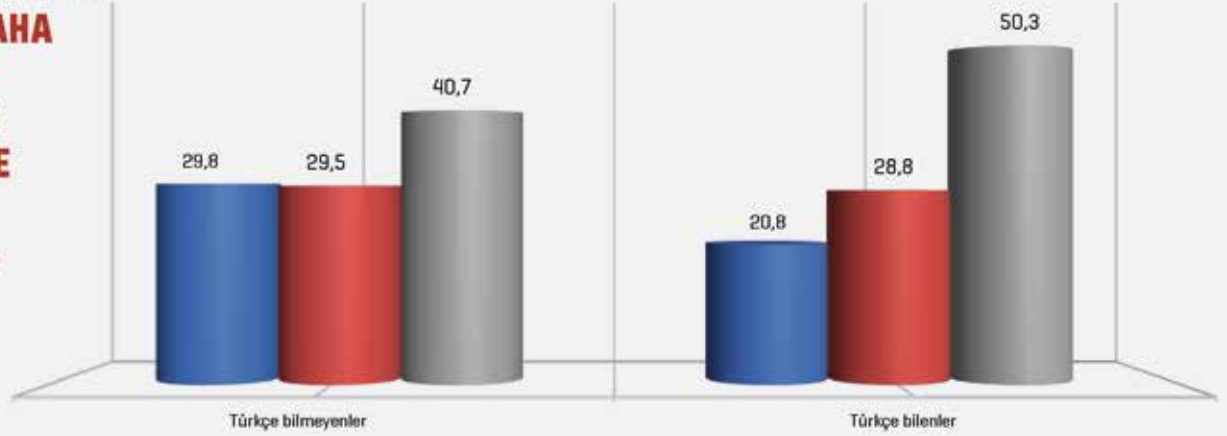

**NORMAL OKULA GİDİP,
TÜRK ÇOCUKLARLA
BİRLİKTE EĞİTİM SÜREN
ÇOCUKLARI OLAN
SURIYE'Lİ SIĞINMACILAR
OLUŞTURULACAK
GÜVENLİ BÖLGEYE
GİTMEYECEĞİNİ
SÖYLEMEKTEDİR.**

■ Evet, giderim
■ Belki giderim, gidebilirim
■ Hayır, gitmem

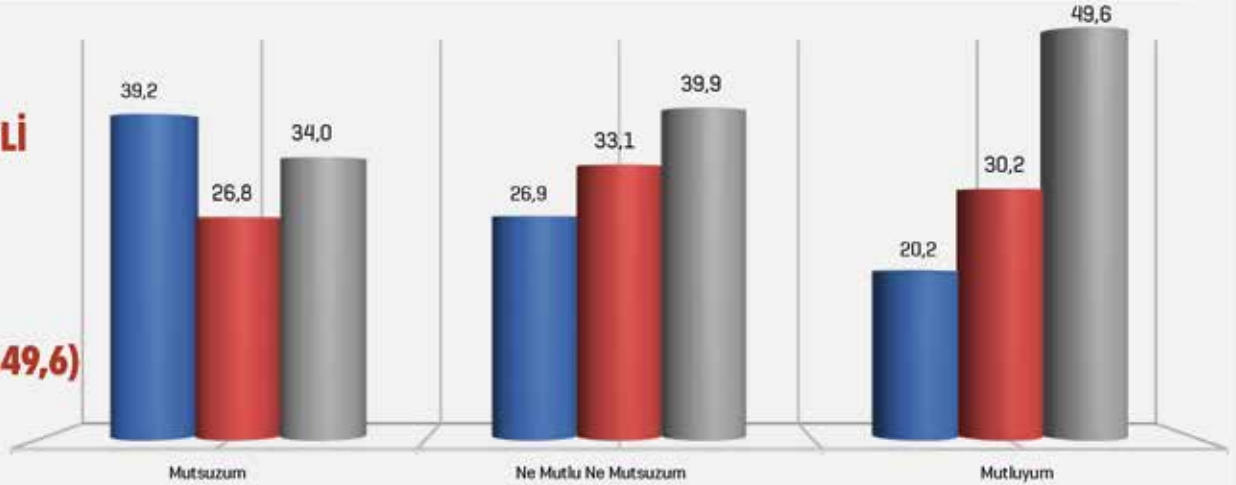

**TÜRKÇE BİLEN SURİYELİ
SIĞINMACILAR DAHA
YÜKSEK ORANDA
OLUŞTURULACAK
GÜVENLİ BÖLGEYE
GİTMEYECEĞİNİ
SÖYLEMEKTEDİR.**

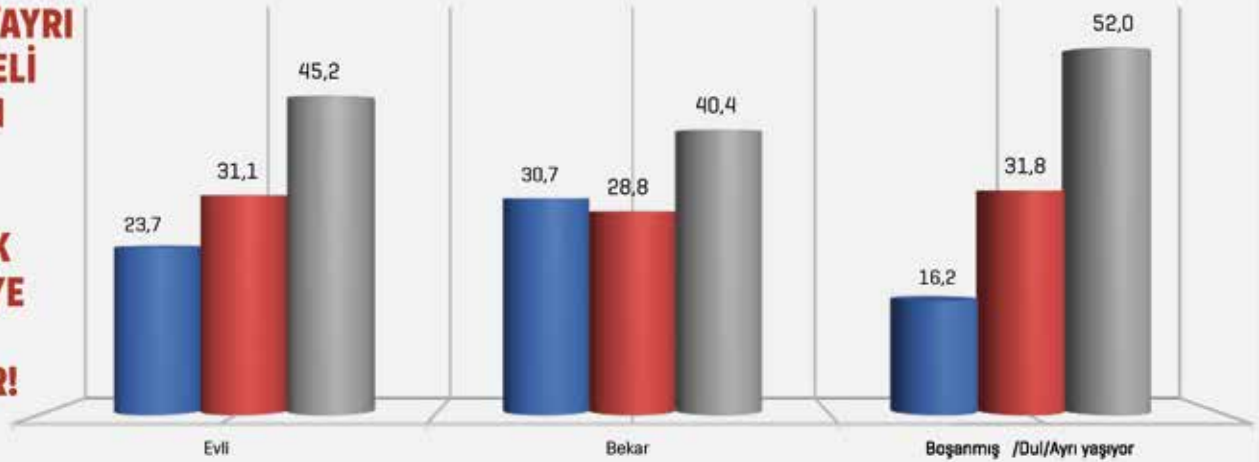

**TÜRKİYE'DE
MUTLU OLDUĞUNU
SÖYLEYEN SURİYE'Lİ
SIĞINMACILAR
YÜKSEK ORANDA
OLUŞTURULACAK
GÜVENLİ BÖLGEYE
GİTMEYECEĞİNİ (%49,6)
SÖYLEMEKTEDİR.**

- Evet, giderim
- Belki giderim, gidebilirim
- Hayır, gitmem

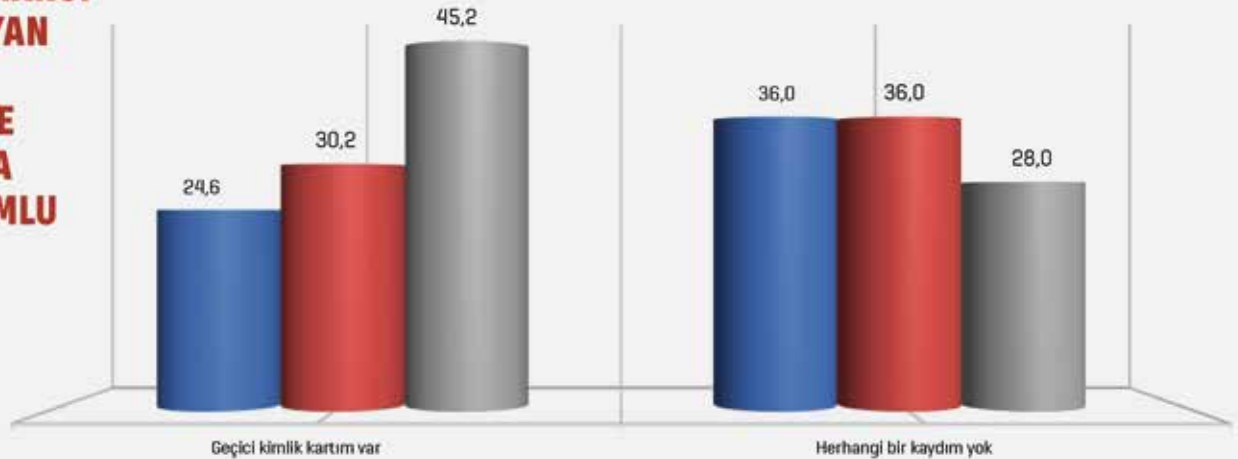

BOŞANMIŞ/DUL/AYRI YAŞAYAN SURIYELİ SİĞİNMACILARIN DAHA YÜKSEK ORANDA OLUŞTURULACAK GÜVENLİ BÖLGEYE GİTMEYECEĞİ GÖRÜLMEKTEDİR!

TÜRKİYE'DE HERHANGİ BİR KAYDI OLMAYAN SİĞİNMACILAR GÜVENLİ BÖLGEYE GİTME KONUSUNA BİRAZ DAHA OLUMLU BAKMAKTADIR!

- Evet, giderim
- Belki giderim, gidebilirim
- Hayır, gitmem

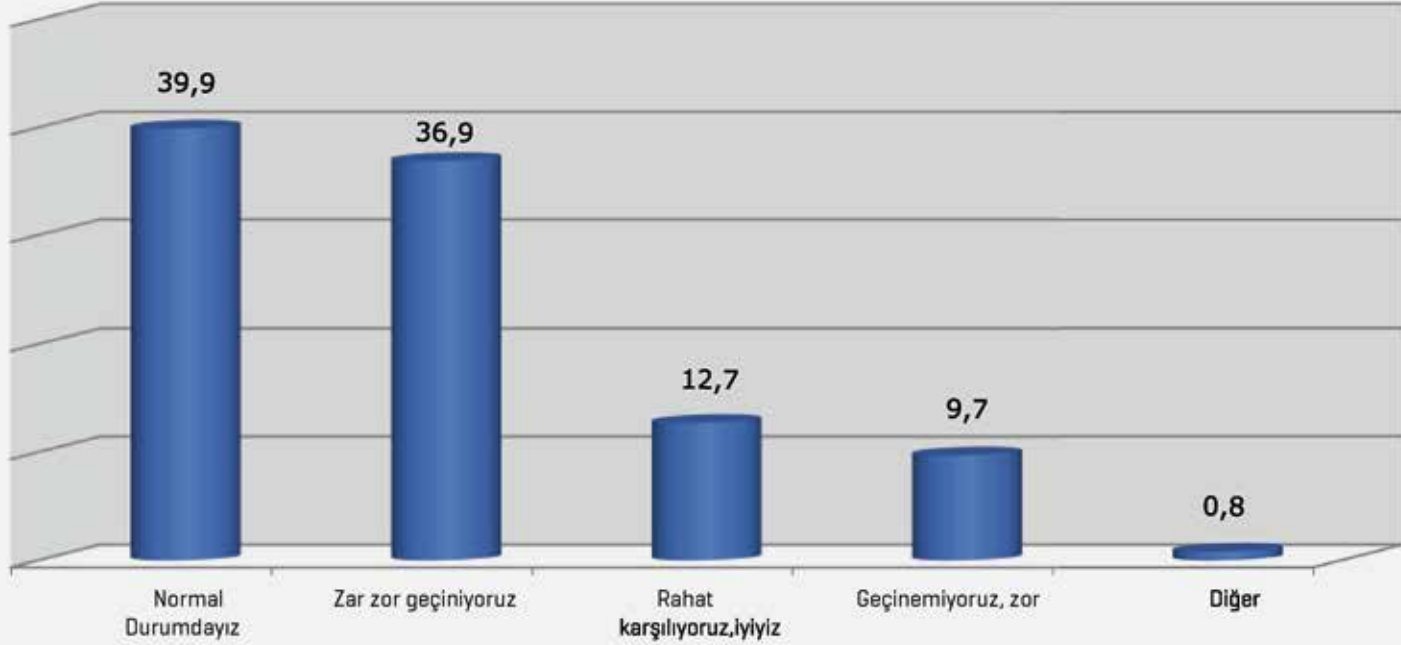

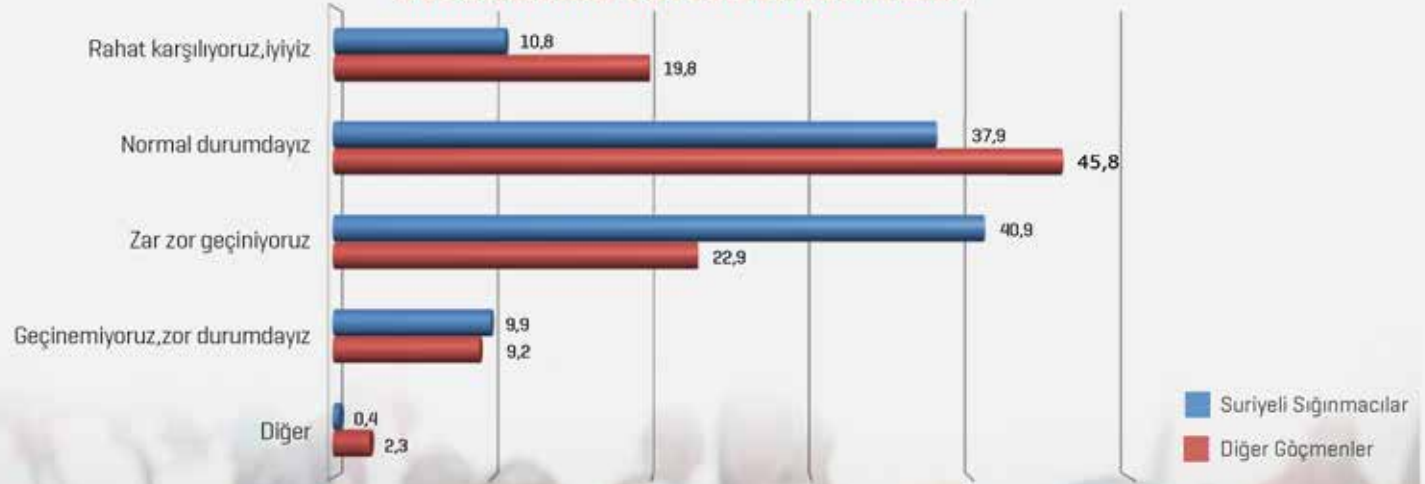

TÜRKİYE'DEKİ EKONOMİK YAŞAM KOŞULLARI

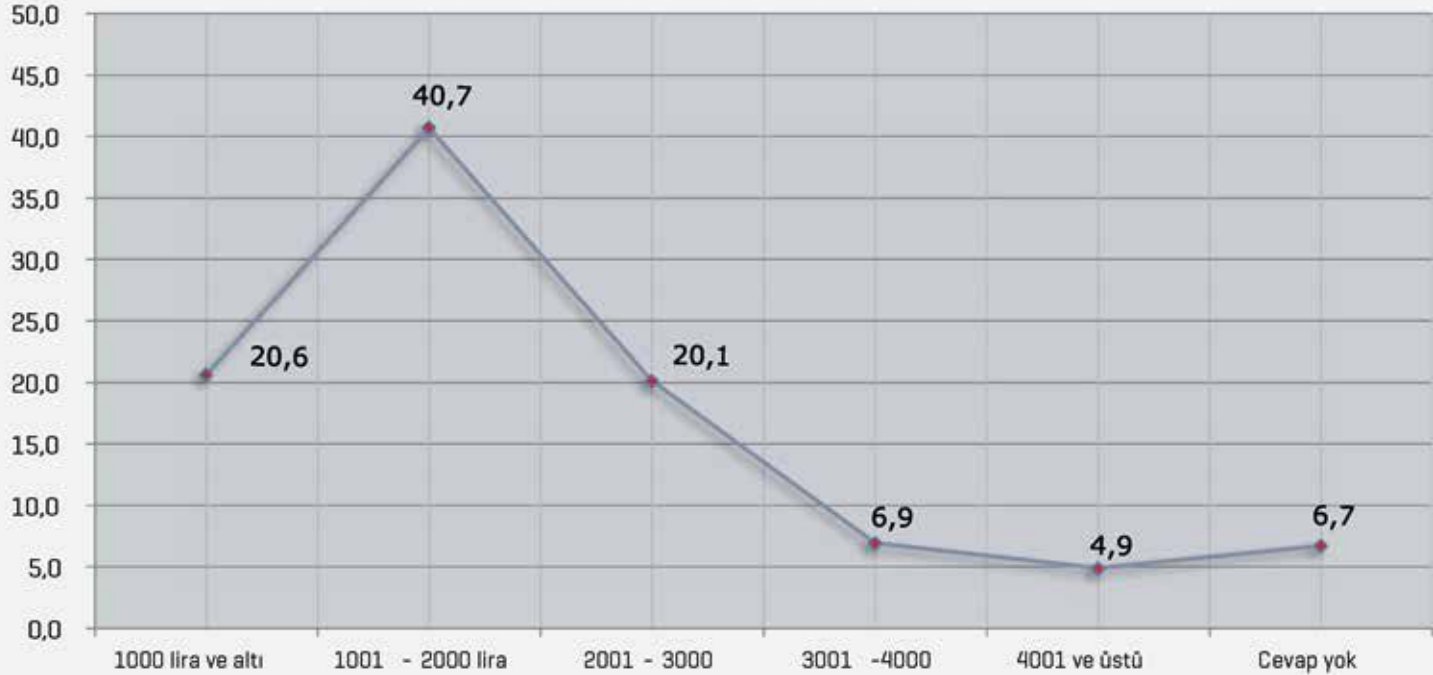
YİYECEK, İÇECEK, BARINMA GİBİ ZORUNLU İHTİYAÇLARINIZI NE ÖLÇÜDE KARŞILAYABİLİYORSUNUZ?

SURİYELİ SIĞINMACILARIN %37,9'U, DİĞER GÖÇMENLERİN %45,8'i NORMAL DURUMDA OLDUKLARINI SÖYLEMEKTEDİRLER!

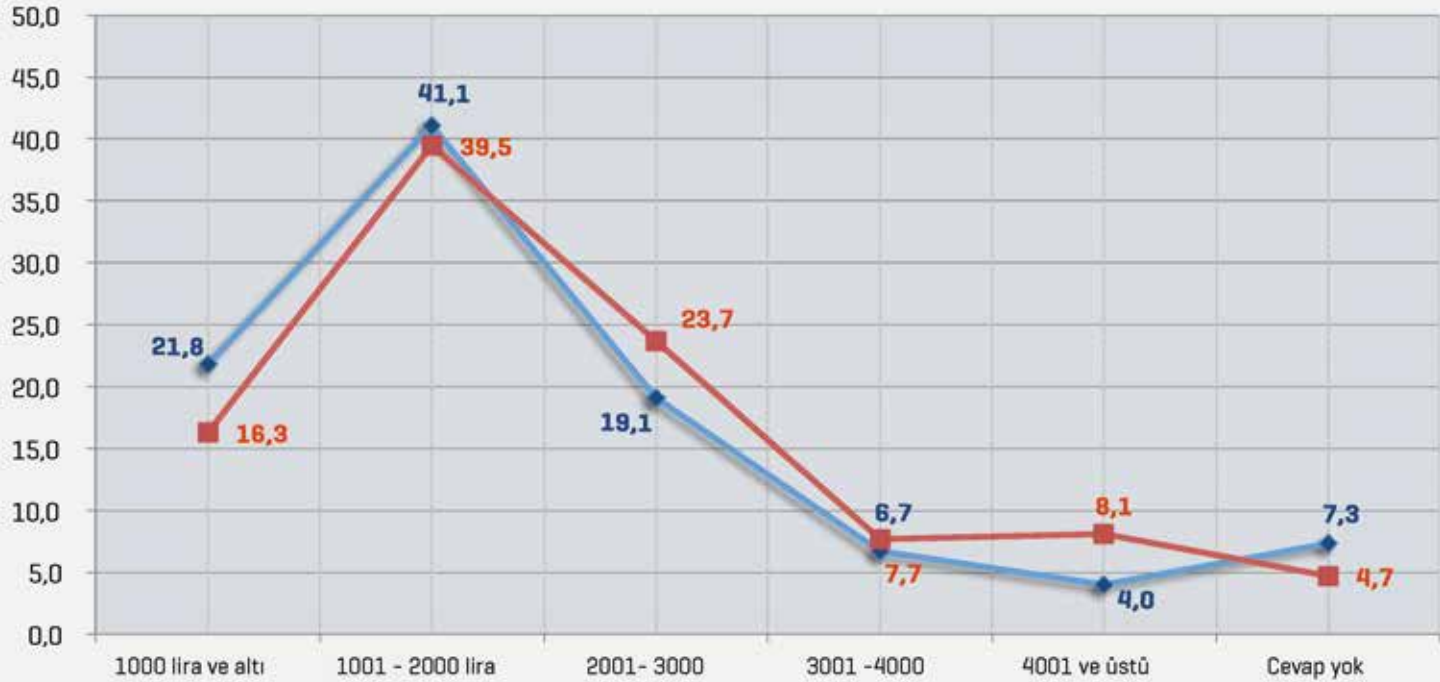

AYDA KAÇ LİRAYA GEÇİNİYORSUNUZ YANI HANENİZDE YAŞAYANLARIN TOPLAM AYLIK HARCAMASI NE KADAR?

Görüşülen deneklerin aylık ortalama gideri 2016 Türk lirasıdır.

SURİYELİ SIĞINMACILARIN AYLIK ORTALAMA GİDERİ 1.984 TÜRK LİRASI İKEN, DİĞER GÖÇMENLERİN AYLIK ORTALAMA GİDERİ 2.338 TÜRK LİRASI!

Görüşülen deneklerin aylık ortalama geliri 2061 Türk Lirasıdır.

■ Suriyeli Sığınmacılar ■ Diğer Göçmenler

ÇOCUKLAR

EVDE OKULA GİDEN ÇOCUK VAR MI, VARSA NORMAL OKULA MI GİDİYOR, YOKSA SADECE SURIYELİLERE EĞİTİM VEREN OKULA MI GİDİYOR?

%44,9 Okul çağında çocuk yok derken,
%42,8 okul çağında çocuk var ve Normal
okula gidiyor demişti.

SURİYELİ SİĞİNMACILARIN %40,5'İNİN OKUL ÇAĞINDA ÇOCUĞU YOKKEN, %50,6'SI OKULA GİTMekte, %8,8'i İSE OKULA GİTMEKTEDİR!

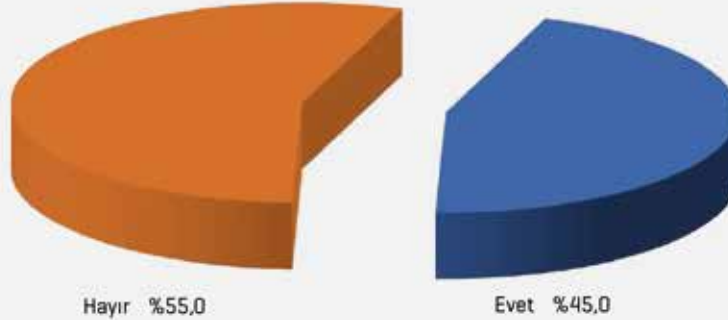
**SURİYELİ SİĞİNMACILARIN
ÇOCUKLARI 2016 YILINA
GÖRE DAHA ÇOK OKULA
GİTMEKTEDİR. ÖZELLİKLE
NORMAL OKULLARA GİTME
ORANINDAKİ ARTIŞ TOPLUMLA
NE ÖLÇÜDE BAĞDAŞTIKLARINI
GÖSTERMEKTEDİR...**

■ 2019 Kasım
■ 2016 Temmuz

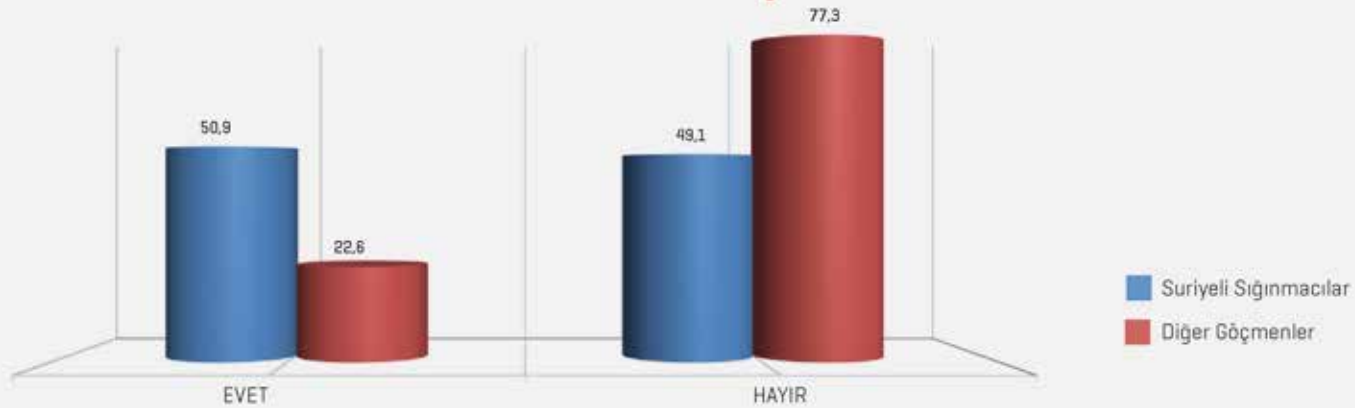

HANENİZDE/ AİLENİZDE TÜRKİYE'DE DOĞAN ÇOCUK VAR MI?

Görüşülen deneklerin %45,0'inin evinde
Türkiye'de doğan çocuk vardır.

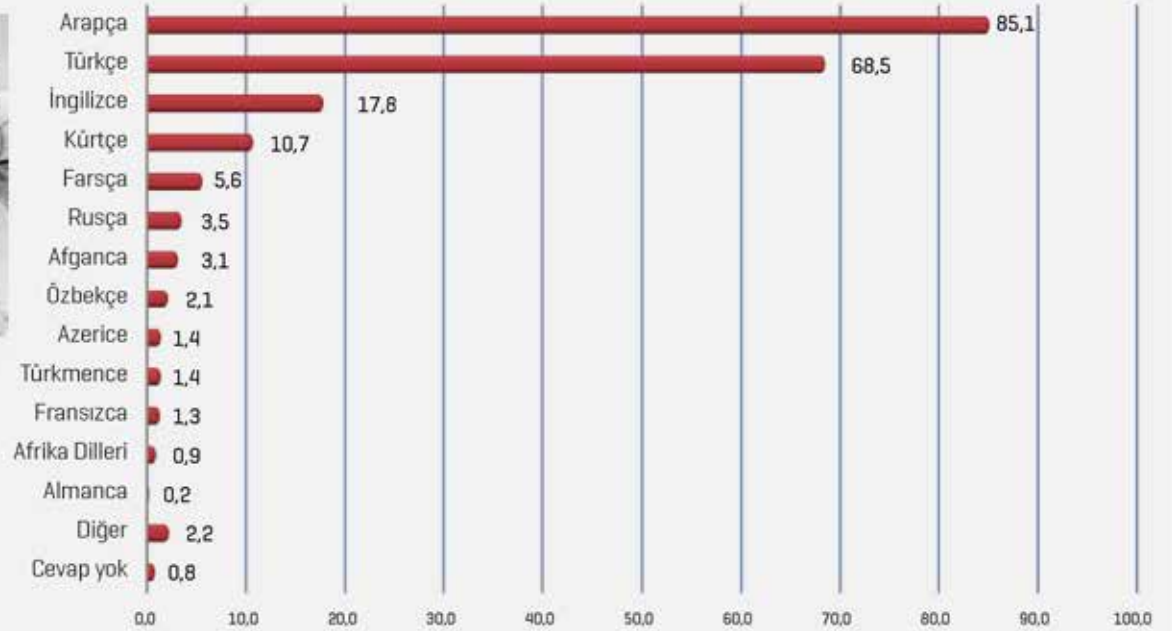
GÖRÜŞÜLEN SURIYELİ SİĞINMACILARIN HER 2'SİNDEN 1'İNİN EVİNDE TÜRKİYE'DE DOĞAN BİR ÇOCUK VARDIR !

KONUŞULAN DİLLER

GÖRÜŞÜLEN SURİYELİ SİĞİNMACILARIN VE GÖÇMENLERİN %85,0'İ ARAPÇA KONUŞMAKTADIR

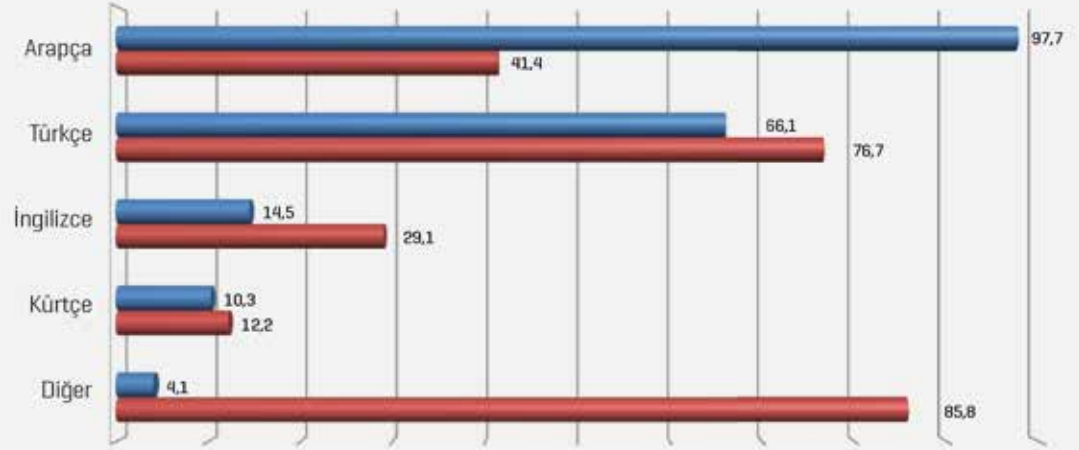

Görüşülen Göçmenlerin %85,1'i Arapça, %68,5'i Türkçe, %17,8'i İngilizce, %10,7'si Kürtçe konuşmaktadır.

GÖRÜŞÜLEN SURIYELİ SİĞINMACILARIN %66,1'i TÜRKÇE BİLDİĞİNİ SÖYLERKEN, BU ORAN DİĞER SİĞINMACILARDA %76,7'DİR

Türkçe bilen Suriye'lilerin oranı 2016 yılında %47,8 iken, bugün %66,1'dir.

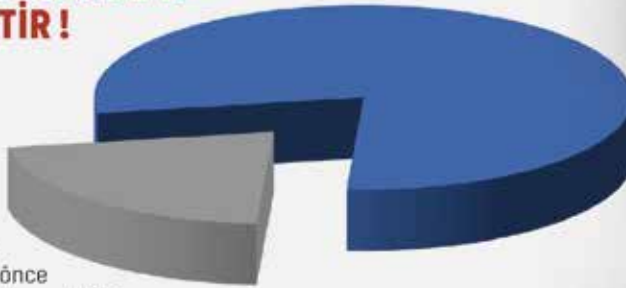
■ Suriyeli Sığınmacılar
■ Diğer Göçmenler

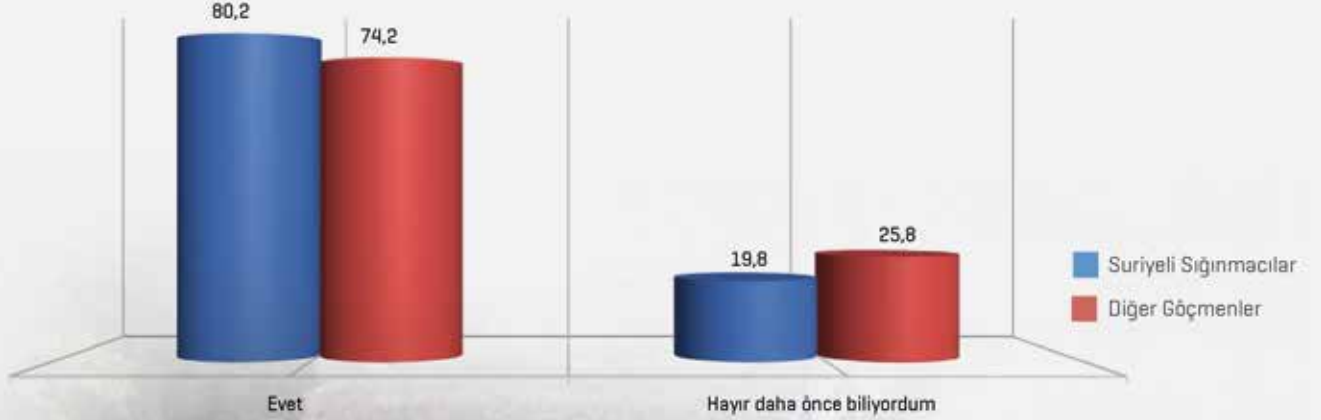
GÖRÜŞÜLEN HER 100 DENEKTEN %79,0'U TÜRKÇE'Yİ TÜRKİYE'DE ÖĞRENMiŞTİR !

Hayır
daha önce
biliyordum: %21,2

Evet;
%78,8

GÖRÜŞÜLEN SURİYELİ SİĞINMACILARIN %80,2'Sİ, GÖÇMENLERİN İSE %74,2'Sİ TÜRKÇE'Yİ TÜRKİYE'DE ÖĞRENMİŞTİR

SONUÇ

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun şirketimize yaptırdığı geniş kapsamlı araştırmadan çıkan sonuçlar şöyledir:

Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar ve kayıt dışı diğer göçmenler Türkiye'ye gelmekten, Türkiye'de yaşamaktan oldukça mutlu görünüyor. Kendilerini güvende hissediyor, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ve vatandaşlarının yaklaşımından da yüksek oranda memnunar.

Misafirlerin yaklaşık 4'te 1'i ülkesine geri dönmeyi düşünmektedir. Yarıya yakını dönmek istemiyor. Bir bölümü de "ülkemdeki şartlar düzelirse geri dönebilirim" cevabı vermiştir.

Araştırmadaki tüm sorulara ve çapraz tablolara bakarak elde ettiğimiz verilere göre ülkemizdeki misafirlerin 3'te 2'sinin ülkesine dönmeyeceğini, beraber yaşamaya devam edeceğimizi düşünüyoruz.

Özellikle Suriyelilerin büyük bir bölümü Türkiye'ye uyum sağlamış, iş-güç sahibi olmuş, çocukları burada doğmuş ve uyum sorununu önemli ölçüde halletmişler. Özetle Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye entegre olduğunu, asıl sorunun Suriyeliler dışındaki diğer kayıt dışı göçmenler olduğunu görüyoruz.

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

Bayındır Sok. No:10 Kızılay / ANKARA | 06410

0312 433 31 25 [pbx]

turkis@turkis.org.tr

www.turkis.org.tr